

309362 ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. 5. } ద్వైత వట్టణము 1918 సం॥ జూన్ నెల 5 వ తేది బుధవారము } No. 55
సంపుటము. ౫ } కాళియుక్తి నామ సంవత్సర వైశాఖమాస బహుళ ఏకాదశి ౧౧. } సంచిక ౫౫

అమృతాంజనము

తలనొప్పిని తక్షణము మాన్పును.

అన్ని కొప్పులకు పరమామృతము.

చక్కని డబ్బితో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0.

తలనొప్పిల మాన్పును.

పొన్నపు నొప్పుల తా.

దోలును. వాయువు

పోట్ల పోగొట్టును.

నువాసనగలిగి యుండును.

ప్రతియింట నుండదగినది.

వనమూలికలచే హిందూ దేశ మందు

తయారుచేయబడు మంచిమందు.

దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనము డిపో బొంబాయి, మదరాసు.

బ్రహ్మశ్రీ భాగవతుల రామమూర్తికాస్త్రిల వాఙ్మే
రచింపబడిన గ్రంథములు.

1. విష్ణుసహస్రనామ నిర్వచనము.

ఇందు విష్ణుసహస్రనామస్తోత్ర శ్లోకములును, శ్రీశంకర భగవత్పాదల వారిచే రచింపబడిన భాష్యమును, దానికిఁ జేరు తెల్లముగు తెనుఁగ్రంథమును, బూజకుఁ బనికి వచ్చునట్లు తుదను చతుర్వ్యంతసామములును గలవు. అర్థముచు పూజ నేయఁగోరువారి కిది ముఖ్యముగ గ్రంథము. ఆత్మ్యత్వము లగు కాగితములపై ముద్రింపబడిన శుద్ధప్రతి 1 కి రు. 1-4-0

2. విక్రమార్కచరిత్రము.

ఇది సంస్కృత గ్రంథమునకు సరిగా సులక్షణమును తెనుఁగున రచింపబడి దొరతనమువారిచేఁ బాత్రపుస్తకముగ నంగీకరింపబడినది. వెల 1-కి రు. 0-12-0

3. హరికారికాశేష సర్వస్వము.

ఇది శివు కృష్ణ మూర్తికాస్త్రిల వారు రచించిన హరికారికలచే సాధింపబడిన యాంధ్రభాషా విషయములను గూడ సాధించు వ్యాకరణ గ్రంథము. ప్రాథవ్యాకరణమున కిది మూలమని చెప్పవచ్చును. వెల 1-కి రు. 0-4-0

వారకుచోటు:—భాగవతుల వేంకటభాగవతులు,

(1148) కళాకాలాంగ్లోపాధ్యాయుడు. విజయనగరము

సర్వవృత్తిక విషనంబీవిని.

(రిజిస్టర్డ్ (ఛేడు మార్కు))

888

మృణ్మతో వచ్చువారు సంతోషముతో పొవుదురు. గుణములేదని రుజువుచేయువారలకు రూ 100 ఇవాల.

ఇది ప్రతి కుటుంబమునకుండుండ వలసిన యావృత్తికవిషము. అంగ్ల, మూసాని, జేయలై డ్యులచే పొగ డ్రగాంచబడియున్నది. ఎన్ని దినము లుంచినను మందు గుణముమాడదు. తేలునకు మాత్రమే కాక ఎలక, కుక్క, పాము, జడ్డి మొదలగు విషజంతువుల కాటాలకు సుపయోగించును. వెలపాకెట్ 1-కి 0-8-0 పోస్తేజి 0-8-0. 1 డజన్ పాకెట్ల వెల రూ 5-0-0. పోస్తేజి వేలు.

ఒకేసారి 2 ప్యాకెట్లు లేప్పించుకొనువారికి పోస్తేజి ఇవాల. శరతులకు 100 కి 25 రూపాయలు కమిషన్ నియ్యబడును.

చిరునామా:— ధన లక్ష్మి కంపెనీ, 1-8 కేంకటేశ్వరస్ట్రీ, పిడి, సాకారుపేట పోస్టు, మదరాసు.

తమ కార్యములను సకాలములో నెరవేర్చుకొను నిశ్చయించు జనులందఱును

“ఎలెక్ట్రా” వాచిని కొన్నచో చాల సహాయమును పొందెదరు.

సరియైనకాలములో తమ సంకేతికస్థలములకు పోగలరు.

“ఎలెక్ట్రా”

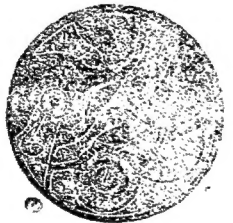
(1049)

ఎలెక్ట్రా లివరు నడక

చాల దిక్కుమగుండును.

గడియారమంతయు శ్రేష్ఠమైన

పరికరములతో చేయబడినది.

బెన్జల్ 1914 సం॥ జరిగిన జాతీయ వస్తుప్రదర్శనమున గ్యాలెటు స్వీసు ఎలెక్ట్రావాచికి గొప్పబహుమతి (గ్యాలండు ప్రిక్సు) ఒసంగబడినది. గొప్ప బహుమానము.

గ్వాల్టే కంపెనీ, స్విస్ మేడు.

నమ్మక మైనగడియారములు. చౌకధరలు. పలువిధములగు వాచీలుగలవు. ప్రతిచోటను దొరకును.

ఏజెంట్లు: జి. ఇ. సంపత్తుశెట్టి అండుకో, ఎన్.ప్లనేడు, మదరాసు.

మహారాజాహేమాలిలు

(1912 సం॥ లో స్థాపించబడినది.)

చెన్నపురి రాజధానిలో ముఖ్యమయిన ఇండియన్ హోటలు ఇదియే. నెం. 121 ఆర్.మి.నియట్ పిడి, మద్రాసు.

(హైకోర్టుకు ఎదురుగా) (1102)

ట్రాంస్లేసుకు అతిసమీపముగానున్న పట్టణమధ్యమందున్నది.

ప్రయాణికులకున్న విద్యాధ్యయకున్న విడిసియుండుట కున్న భోజనోపాయములకున్న స్వచ్ఛమౌసౌఖ్యములకున్న తగు ఏర్పాట్లున్నవి. మిడ్డెలో గదులు ఎలెక్ట్రిక్ దీపోపాయములు అసనాదిసౌకర్యములు యున్నవి. గాలి శాగావచ్చును. కాకాదిభోజనము పూట 1-కి రూ 0-4-0.

ప్రత్యక్షమయిన కాకాదిభోజనము, లేక మాంసాదిభోజనము, ఫలహారములు, అనుభవముగల హిందువులవలన తయారు చేయబడి హిందువు లేక యూరోపియనుపద్ధతిప్రకారం కడ్డించబడును. విద్యాధ్యయకులకు తక్కువ రేట్లు.

ఈ హోటలు బర్మా, సిలోన్, యూరోపు, ఇండియా, వన్జె రాజేశములం దంటును సంస్కారముచేసి వచ్చియుండు ఒక అనుభవము గల నాయకుగారి మ్యానేజిమెంటులో యున్నది. చార్జీలు సులభముగా నుండును.

తామర తైలము.

డబ్బీ 1-కి 0-4-0. 12-కి 2-8-0. 100-కి రూ. 20.

రాజారాణి గుర్తుగల తామరతైలము పూతిసాకములగు చాల

మంచి మందు

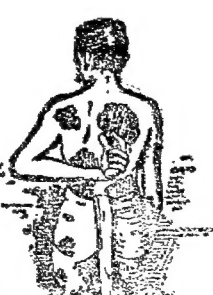
లతో తయారు

చేయబడి ప్ర

ఖ్యాతి గాంచి

నది. అనేక

యెండ్లనుండి

యొన్ని తామర నాలుగైదుసారులు రాచిన తోడనే పోయిన దని వేలవారి మాట వ్రాసియున్నాడు. కాన తామర తీట ఏమగ గజ్జి మొదలగుచవి గలవారందఱు ఈ తైలమును ఒక సారి వాడి చూడ గోరెదము. దీనిని రాచిన మంటయొండదు. చర్మము నలుపెక్కిదు, పుండు పడదు.

అమృతాంజనం డిపో. బొంబాయి, మద్రాసు.

ప్రకటన.

1. విద్యా విశ్వప్రకాశిని వెల 0-10-0. కల్పనాగ్రమున కుపయోగమగునట్లు ఖండ ప్రస్తావమున్న యోగవిషయమున్న తెలియబడును.

2. కృత్తిహస్త పాలము వెల 0-6-0. కార్తీకనామస్తుతిన్న, శబ్దమున్న తెలియబడును. ఉదాహరణ: హంసధ్వనిరాగము, గూఢకాళము.

రికిట | రుబులత్ | డిప్రెషన్ నృశింహశాస్త్రి, నిరప | గరిస | సంగీతరత్న విద్యాక, మనస | కరుగ | (1176) అమలాపురము.

27-వ గుంటూరు మండల సభ

(0)

సత్తెనపల్లిలో నేడు సమావేశమగుట

నేటిదినము (5-6-18) సత్తెనపల్లిలో సమావేశమైన 27-వ గుంటూరు మండల సభాధ్యక్షులు లగు శ్రీమత వ్యాపతి మానుమతిరావు పంతులుగారి ఉప వ్యాసమునుండి యాక్రంది భాగములు ప్రకటింపబడినవి :-

సంగ్రామము.

ప్రధానమంత్రిగారి రిజిటర్ల మహమ్మదలమును ద్రవ్యస వాసుమును ముందటి కంటే హెచ్చుగా ప్రభుత్వము వారికి ప్రజలు ఇచ్చినందున యీ సంవత్సరమును సామ్రాజ్యము సురక్షితముగా ముందవ మొదలగు సంఘటనతో నిశ్చింతముగా పంపిరి. మహమ్మదలములను ముఖ్యమంత్రిగారికి గొండును దొడ్డును కలిగినది కాని ఆమెలకు సంయుక్త రాష్ట్రములవారి సహాయములను ఎక్కువ వసతు లేవనెవని గురుమూలము జన్మములనుగూడె, ముందుచేత పరిషత్తు దేశమునుండ మూర్ఖు శక్తిములకు శక్తినిరహితులమౌ వచ్చుటకు మామీర్మమునేమాయని ఫీతిగలిగినది. అయినను నవ ప్రభుత్వమువారికి పరమమిత్రు లగు ఆంగ్ల దేశప్రభు వగు ఆమాయగారును జనాక ప్రభుత్వమువారును సంగ్రామములో బాల్లిన శక్తిమలులను మెటనే పరిలింపగలరు. కేవలము ఇతరులమీద ఆధారపడియుండక మనమును మనయూరచ్చక్తిని సామ్రాజ్యసంరక్షణ నిమిత్తము ధారపోయవలయును. కాని మనము మాతృదేశరాధనమునకై పాటుపడుచున్నా మను సుఖానాము వారు మనకు మునుముందు కలుగజేయవలెను. భారతీయులకెల్లరకును యుద్ధాంతమున కెవడా, ఆక్రీతియా మున్నగు వలసరాజ్యములతోబాటు స్వపరిపాలన మొనగునటుల నిశ్చయించి ఆమకు మొదటిభాగముగ అభిభారత దేశము మహమ్మదీయ సభలలో గోరిన సంస్కరణలకు దక్కువగాని సంస్కరణలు ఒనగరబడునని భావించుచు నొక చట్టమును పాస్ మెంటులోఁ బెట్టవలెను. మతీయు 1878 సంవత్సరములో ఆమలులోనికి జేపడిన ఆయుధచట్టమును మెటనే రద్దు చేయవలెను. ఇటీవల దీక్షిలో రాజప్రతినిధిగారు జరిపిన సామ్రాజ్యసమావేశములయందు చేయబడిన తీర్మానముల చొప్పున మనము ప్రభుత్వమువారికి ధనసహాయమును చేసి ననువ్యవలమును సమకూర్చవలయును. ఇదివఱకే మనము కొరతనువారి కెక్కువ ధనసహాయము చేసియున్నాము. కాని యిది చాలదు. యుద్ధములో మిత్రులందలివారికి పరిపూర్ణ జయము కలుగుటకు మైం ద వ ప్ర జ లు గూడ ఆంగ్లప్రభుత్వమువారి కెక్కువ ధనసహాయము చేయవలెను. ముఖ్యముగ నూతనముగఁ బ్రకటింపబడిన హైందవ దేశపు రెండవ యుద్ధములము పూర్తిగా వారికి లభించునటుల దగు ప్రయత్నము చేయవలెను. అందు మైత్ర్యములో గూడ మన ముండలమునుండి మైత్రులు ఎక్కువగ చేరువల్లు మనము కృషి చేయవలెను. అయినను, సేనలోఁ గ్రొత్తవారిని చేర్చుటకై ప్రభుత్వమువారిచే నియమించబడిన వారిలోని కొందఱి చర్యలను, సేనలోఁజేరుటకు త్యాహము కలుగుటకుమాత్రగఁ గొన్ని పోట్ల పానురజనలకు సేనలోనికొలు వన లీతియు విముఖత్వమును కలుగుచున్నది. అట్టివారిని కొరతనువారు తగినటుల ముందరించి సౌమ్యులగు మాధ్యములనె ప్రజల నత్యాహపటించి సేనలోఁ జేర్వవలెను.

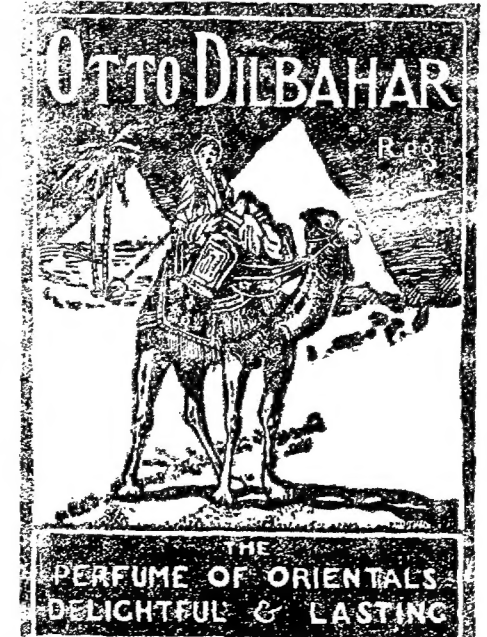
స్వరాజ్యము.

ఈకాలము భారతీయుల హృదయములకు వాంఛాపూరితములగా విందుచున్నది. స్వరాజ్యమునను స్వపరిపాలనమని నను ప్రజలు వ్యయముగా నిర్వహించు పరిపాలనయని యర్థము. కాని అట్లునుటచేత మన కిచ్చును ప్రభువులుగా మన్న ఆంగ్లేయుల విడనానుట కాదు. ఆంగ్లేయచక్రవర్తిగారి యాధిపత్యమునకు లోబడినను ప్రజాభిప్రాయమునకు చెల్లుబడి కలిగిన రాజ్యాంగపద్ధతి నని యర్థము. ప్రకృతమున మనదేశమున నమలులో నున్న రాజ్యాంగమునందు ప్రజాభిప్రాయము చెల్లుటకు ఆవకాశములేదు. ప్రజలచేత నెన్నుకొనబడిన ప్రతినిధులు కాన ననధిలో సభ్యులుగానున్నను కొరతనువారిచే నియమించబడిన అధికారసభ్యులును అనధికారసభ్యులును కలసి హెచ్చు సంఖ్యాన లగుటచేతను సాధారణముగా వారెవ్వరును కొరతనువారి పక్షము వహించుట సంభవించుచుండుటచేతను ప్రజాప్రతినిధుల వాక్యములు వ్యర్థములగుచున్నవి. మతీయును కాననసభలకు చట్టనిర్మాణము మొదలగు కార్యములలో సం

బంధమేగాని రాజకార్యనిర్వహణమునందు బోక్త్యము లేదు అందునకు ప్రత్యేకముగా గాఢనిర్వాహకసంఘ మొక్కటి గవర్నరుగారికిని మతీయుకటి గవర్నరు జనరల్ గారికిని సహాయముగా నుండి పరిపాలనాకార్యములు నిర్వహించుచున్నది ఈ కార్యనిర్వాహకసంఘములలో నెక్కి-కి-యనధికార సభ్యులనుండుమగాని ఈయనయును కొరతనువారిచే నియమించబడిన అధికారసభ్యులను అధికారసభ్యులలో జేరినవారగుటచేతను తా నెక్కి-కి-ప్రజాసమూలముగా గాఢము నిర్వహించబడునీతిలో నున్నాడు. ఇట్టి సందర్భములు గమనించియే స్వపరిపాలనాధికారము కావలయునని దేశమువహజనసభతోఁ దీర్మానము చేయుచు వచ్చిరి. దేశమునందలిను కొంతమూలమును వాంఛోశమునకై లోకమా వ్యతిరేక శ్రీ ఆనిలిమెంటుగార్లు స్వరాజ్యసమితుల స్థాపించి ఆంగ్లోశము వ్యాపింపజేసిరి. విదేశా మహాసంగ్రామములో భారత సైన్యములు పాశ్చాత్య సేనలతోఁ బాటుగ యుద్ధభూమి యందు పరాక్రమము ప్రదర్శించుటయును భారతీయులు యుద్ధమునకు సహాయము గావించి రాజభక్తి వెల్లడించుటయును గమనించి భారతీయులకు ఆంగ్లేయసామ్రాజ్యములోని స్వతంత్ర రాజ్యములతోటిపాటుగ స్వత్యములఁ గల్పించుట సంభవమని పాశ్చాత్య రాజ్యతంత్రకోవిదులును కొందఱు నాటచ్చిరి. మన దేశమునందు స్వరాజ్యాంగోశము నా నాఁటికి వ్యాపించి ప్రజ్యులైనా నెను. ఈదేశమునందలి అధికారసభ్యులు వారు స్వరాజ్యాభివా జయించుదు గాధనగుట కొల్లక కాఁబోలును ఆయాంగోశమునకు మూలకారకులైన శ్రీఆనిలిమెంటుగారిని వారికిఁదోడై పనిచేసిన ఆంగ్లేయ వాడియాగార్లును మతీకొందఱిని నిర్బంధవాసశీతులయిం దుంచిరి. రోష పూరితులైన ప్రజలు తీవ్రమగు వాంఛోశము చేయుటచేత గొందఱికి ప్రవాసశీతులఁ దొలగించిరి. స్వరాజ్యాంగోశము దేశమున మతీంత్రితముగ నాగెను. హిందువులను మహమ్మదీయులు సేకమై దేశముమహాసభలో స్వరాజ్యము ఆవశ్యకమని తీర్మానించుచు స్వపరిపాలనా విధాన మొక్కటి ప్రకృతమునకు అవలంబనీయుగావున నానినిష్పదే యొనంగుండని కొరతనువారికి విన్నవించిరి. ఆ స్వపరిపాలనావిధానములో బ్రస్తుతమున్న రాజ్యాంగపద్ధతులయందు!ముఖ్యముగా నీదిగున నుదాహరించిన మార్పులు నూచింపబడినవి.

- (1) రాష్ట్రీయ కాననసభలలో సభ్యులు అయిదింట నాలుగుపార్లు ప్రజలచే నెన్నుకొనబడినవారుగా ముందవలయు ననియును, సభాధ్యక్షులుకూడ సభ్యు లెన్నుకొననవారేగాని ఇప్పటివలె గవర్నరుగారు సభాధ్యక్షులందుగ నుండఁగూడదనియును,
- (2) రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వసభ్యము—ఇదియే రాచకార్య నిర్వాహకసంఘము. దీనిలో సగముమందిని కాననసభ్యులలోఁ బ్రజానియమితసభ్యులచే నెన్నుకొననవారుండవలెననియును,
- (3) సామ్రాజ్యకానన సభలో నూటయేఁబడినమంది సభ్యులుండవలయు ననియును, వీరిలో నూటయిరువదిమందిని వివిధరాష్ట్రీయకాననసభలలోఁ బ్రజానియమితసభ్యు లెన్ను

కొనవలయు ననియును, అధ్యక్షులు గవర్నరుజనరలుగారు గాక సభ్యులెన్నుకొననవారుండవలయు ననియును, (4) సామ్రాజ్యప్రభుత్వసభ్యము—అనగా గవర్నరు జనరల్ గారికిఁ దోడుగనుండు రాజకార్యనిర్వాహకసంఘము. దీనిలో సగముమందిని సామ్రాజ్యకాననసభ్యులలోఁ బ్రజానియమితసభ్యులే యెన్నుకొనవలయు ననియును, (5) హిందూదేశమంత్రిగారికిఁ దోడుగ నుండు సహాయ సంఘము రద్దుచేసి మంత్రిగారి జీతము ఇప్పటివలె హిందూదేశము భరింప నవసరములేకుండ ఇంగ్లాండురాజ్యము వారే భరింపవలె ననియును, ఈవై నూచించిన మార్పులవలన కాననసభలలోఁ బ్రజాప్రతినిధులు హెచ్చుసంఖ్యాకులుగా నుండుటచేత నిప్పటివలె గాక ప్రజాప్రతినిధుల సమ్యక్ములు హెచ్చై వారియభిప్రాయములు చెల్లుట కవకాశము కలుగుచున్నది. అధికారములోనున్న గవర్నరుగారుగాని గవర్నరు జనరల్ గారుగాని అధ్యక్షులందుగ నుండకపోవుటచేత స్వాతంత్ర్యము హెచ్చుట కవకాశము కలుగుచున్నది. మతీయును కాననసభ్యులు చేసిన తీర్మానముల ననుసరించియే ప్రభుత్వసభ్యము వారనగా రాచకార్యనిర్వాహక సంఘమువారు పరిపాలనకార్యముల నడుపుచుండవలయును. ఆయవ్యముల పట్టిలే కాననసభలలో నిర్ణయించబడిన ప్రకారము ఆమలు నకు రావలయును. ఇట్లు ప్రజాభిప్రాయము చెల్లుట కీ యేర్పాటులు చేయబడినవి. ప్రభుత్వము పరిపాలననిమిత్తముగాని ప్రభువులనిమిత్తము కాదు గాన ప్రజాభిప్రాయము ననుసరించియే చేతనైనంతవఱకు రాచకార్యము నిర్వహించుట ఉన్నతరాజ్యాంగలక్షణము. వై నుడినప్రకారము దేశముమహాసభచే నిర్ణీతమగు రాజ్యాంగవిధానము పూర్ణమైన స్వపరిపాలనావిధానమని భ్రమపడఁగూడదు. దేశసంరక్షణకావశ్యకమగు నై వ్యాధికారము అన్యరాజ్యములతోడి సంబంధములగు వ్యవహారము మొదలగు మతీకొన్ని ముఖ్యములగు అధికారములన్నియును ఆంగ్లేయ ప్రభుత్వమువారియందే యుంచబడినవిగాని కాననసభల కట్టిబోక్త్యము కలుగజేసికొనుటకును అవకాశము లేదు. ఇట్లు సంబంధితమగు స్వపరిపాలన మొనగుటకై నను తగదని వాదించువారు రనేకులు గలరు. ఆంగ్లేయదేశమున సిదెకహము ప్రభువును ఆయానతోఁ జేరిన మరొకొందఱును మనదేశమున బ్రాహ్మజేతరనాయకుల డగు డాక్టరు నాయరు ప్రభృతులు వీరి వ్యతిరేకాభిప్రాయము తెల్పున్నను లిమోనల్ కర్లిన్ అను పాశ్చాత్యు లొకరు మనహిందూదేశప్రజల స్థితి గతుల విమర్శచేయుచుఁ గొన్నిగ్రంథములు వ్రాసి అంగు రాజ్యాంగవిధానమును నూర్చి చర్చించి ప్రస్తుతము మనము గోరుచున్న స్వపరిపాలనావిధానము సంపూర్ణముగా నిచ్చుట తగదని వక్కాజించుచు, రిజిష్ట్రేషను కాఫి, ఆగోగ్యకాఫి మొదలగు కొన్ని అముఖ్యములగు కాఫిలలో నీకాననసభ్యులకు సంపూర్ణాధికార మొనగి వారుచానిని కొన్ని వత్సరములు నిర్వహించినవే ముకవారి సామర్థ్యమును గమనించి తక్కిన కాఫిలయందుఁ గూడ అట్టి స్వతంత్రమును నూడగొట్టుటయును యుక్తమని వ్రాసెను ద్వంద్వపరిపాలన మగుటచే ఇది మిక్కిలి ఆత్మవిహ్వలమైన వీర్పాటు. ఈ ప్రత్యేకకాఫిపరిపాలనలకు వలయు ద్రవ్యము సమకూర్చుటకు ఇదివఱకే పన్నులతో నణగిపోవుచున్న జనుల కసంతృప్తి మున్నగు ఆటంకములు కలిగి పరిపాలనాపాక

హిందూజంతులు: ఆంగ్లేయిండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కంపెనీ, నెం. 155, జుమ్మామసీదు వీధి, బొంబాయి. ముద్రాదాను యెంతులు: మెహతా పురుషోత్తమాశ్రీ, వైవాహికాయోగ్యు, మద్రాసు.

మిక్కిలి మనోహరముగను నువానవ 135 (రజస్తం కాబడినది.) ఆటో దిల్ బహార్. (రజస్తం కాబడినది.) ఇప్పటికాలపు ఈచి కనుమగునది, సాటిలేని సునీష్టమగు నువానవగలది. ఆటోహోజుగాని, రాహుజుగాని, చేర్చబడకనీ, నిర్భయము చేయబడిన కేరల పుష్పసారము. నీ తువాలికి కొన్ని చిందువులు శిలుకరించినచో, నుగోగ్యముగ నువానన ని స్తులమగును. ఈ క్రింది పరిమాణములు సేసాలలో గుండును. దిన్నపైజా (ఆర (హం) సీసా ౩-౩ 0-౩-0 గుడ్డరకము పైజా 1-౧ హం " " 0-౩-0 నేరొకపైజా 2 " " " 1-4-0 పెద్దపైజా 4 " తక్ ౩ హం " " 2-0-0 వి. పి. ఖర్చులు రు 0-4-0 ప్రత్యేకము. పట్లెల, పట్టణములందలి ప్రసిద్ధమగు ప్రతిమపులొను దొరకును. దీనికి ఆనేకమగు నకటానెట్లు: కలపు, కాపున, తాము కొనునపుడు సీసాపై ను, కాపునైనను ఆటోదిల్ బహార్ అను పేరును పరిశీలింపుడు. ఈఆటో డిల్బహార్ యొక్క సులత అములను పరిశీలనచేయ గోరువా రీ దిగునవ్రాసి వ్రాసినచో అణాకిమ్మతుగల నువానవార్లు ఈచితముగ పంపుదురు. హిందూజంతులు: ఆంగ్లేయిండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కంపెనీ, నెం. 155, జుమ్మామసీదు వీధి, బొంబాయి. ముద్రాదాను యెంతులు: మెహతా పురుషోత్తమాశ్రీ, వైవాహికాయోగ్యు, మద్రాసు.

ఆ యు ర్జేదా శ మం, ౫౫, ఆచారప్రన్వీధి, జి.టి, మదరాసు.

విద్యాలయమును గూర్చి విచారించుటకేలేదని దాక్షిణ్యకాండ
గారుకూడ గురుకుల సంస్కారోత్సవసందర్భమున ఈవిధమున
నుడివిరి. "ప్రతిబాంధుడును, బాలికయును మాతృభావభాగ్య
సముః గానింపవలెనని మీరంగలవచ్చుకను నాకును గలదు.
మానవవికాసమునకును, భాషప్రకర్షమునకును, ఆధ్యాత్మికాభి
వృద్ధికిని, విద్యలో మాతృభావ క్షత్రస్థానమిచ్చుటయే పరమసా
ధనము. మాతృభావలో నీవిధముగ శిక్ష బడయుటచే విదేశభా
షాభ్యసనమునకు విపరీతముగ బుగ్గ సరవరములేదు. అంగ్ల భాషను
గొందవలెనని నేర్పరచును. మునుముందు గురుకులప్రతిష్ఠాప
నము ప్రభుత్వముగాని దేశముజనము విశ్వవిద్యాలయముగా
మానవని మాకు విశ్వాసముకలదు." కాన భారతదేశములోరా
జ్యప్రచారమును సుస్థాపనముల మనమున నిమగ్ని చేశ
నాగుటలు సిగ్గుపరచుచున్న జాతీయవర్తకుల మనసులించి దేశ
పితృదేశభవము సంబంధించియు విద్యను మన బాలికలను
బాలికలకును నేర్పి దేశసేవకే చేయ నేడెదవను.

ధర్మ నిర్ణయము.

యధాధున నెవరైన యధాధునస్థలలో నెట్టిసంబంధ
ములేని ఆహార పదార్థములు మొదలగువాని ధర్మము మనదేశ
వర్తకులు అపరిమితముగ మోచుచున్నారని దీనిచే కృష్ణ
మండలము మున్నగు కొన్నిచోట్ల జరిగిన దోపిడీలవలన జను
లలో మిగుల సంక్షోభము గలిగినది. జనులు ఆం. లిజే మలముల
మాడుచు జీవితాశలను వైతమువదిలి నిస్సహనలైనవలె డెంత
మనైనకేయింపవలెను. పాఠశాలకు మటుండే మనయాత్రిని
ప్రాణములను కాపాడుకొనుటకైనను కొంతవత్తునునైనను
విద్యనొని ధర్మము నిష్ఠయించి చివరకులకు సాయపడవలెను.
ఈవిషయమై బాల్యము మొదలగు జీవములయందు తగుప్ర
యత్నములు జరుగుచున్నవి. గుంటూరులో వైతము పుష్పా
లక సంఘసభ్యులు మున్నగువా లొకయువసంఘముగ నేర్పడి
కొంతవని జేయుచున్నారని ప్రతివోట నటులనేచేసి చివరకు
సాయపడట ముఖ్యకర్తవ్యము. ఎల్లరకును జేయవలెను.

జిల్లా సంఘము.

ఈసంఘము మండలసభల తీర్మానముల ననుసరించి
మనముచేయుటయేగాక మండలజనులకు సంబంధించిన రాజకీ
య సాంఘిక ఆర్థిక విషయములన్నిటిలోను వారికి సహకా
రులైనవారిని జాతీయ సభ్యులకు దగినవారుగ జేయుటకు
అవసరములగు పనులన్నియు జేయుటకర్తవ్యము. మతీయు
చెక్కుగ్రామములయందీ సభ్యులను జేర్చుకొనుట యవసరము.
ఈవిషయమునకు ఇతర కార్యక్రమమునకు కృష్ణజిల్లా సంఘ
మువారు చూపినమార్గము లభింపజేయుదురు. కొన్నిచందల
సభ్యులను చేర్చుకొని జిల్లాప్రజలపక్షమున దగిన ప్రాతినిధ్య
మును సహకార్య సభ్యులలో నొకొక్కరికి సందర్శన కొక
రూపాయి కంటకు చందా నేర్పించి పుస్తకభాండాగారము
లు మున్నగువి వృద్ధిచేయవలయును. ఈపనిని చక్కగ
జేయుట కొకసంచాకార్యదర్శి కావలయును. వీరిచేతనమునకు
వలయు ద్రవ్యమును వెంటనే సమకూర్చి తగినవారిని నియోగిం
చి పనిసాగించవలెను. ఈపనులు సక్రమముగ జేయనిది
యేమేట మండలసభలు మాత్రము జరుపుటవలసి ప్రయోజన
మేమియులేదు. కావున కృష్ణజిల్లా సంఘపు కార్యక్రమము
నేర్పించి పనులుజరిపి యీ సంవత్సరాంతమున నివేదికమును
ప్రచురపజచ ఈజిల్లా సంఘకార్యదర్శిని ప్రార్థింతులు.

సహకారసంఘములు.

ఈ సంఘముల యభివృద్ధికికొక కిప్పటికి నీచందలమున
మూడు సభలు జరిగినవి. ఈ సభల ముఖ్యోద్దేశములు క్షయం
సహాయాధి క్షయంకృషి పరిశ్రమలను వృద్ధిచేయుటయే.
మనదేశములో ప్రభుత్వమువారి మదింపుపనులట్టియే సర్వ రము
నకు లెల 1 కి ఇరవదియేడు రూపాయిలమాత్రము ఆదాయ
మైయున్నది. ఇంత దీర్ఘదర్శిలో నుడియేదేశమున్నట్లు గానిం
పను గాన నీసంఘసంస్థాపనములముగ దీర్ఘదర్శిని నివారణ
కావలసి యున్నది. మనదేశములో నుమాన మూడవ వంతు
విద్యము గల జన్మనీ యీ సంఘములకు జన్మస్థానము. ఇప్పు
దాదేశమున 14,993 సహకారసంఘములున్నవి. వానిలో
1,447,729 సభ్యులు గలరు. పిమ్మట యెక్కువ, ఇంకొందరు, ఇటు
కి, అట్టియే, ప్రాప్తు, విద్యాంధు, స్త్రీలకులందు దేవ్యా
ంకర కేసులకు గూడ వ్యాపించి వృద్ధిగానున్నది. అట్టి
యలో 12,000, ప్రాప్తులో 4,000, రమ్యలో 87,000, సం
ఘములు గలవు. ప్రభుత్వమువారి సహాయముచే నీయధ్యయ
మింబియభివృద్ధి కేంద్రించి. మనదేశముగూడ ప్రభుత్వము
వారు కొంతకంట సహాయముచేయుచున్న ప్రజలు ఎక్కు

వగ ప్రయత్నించినగాని తగినంతవృద్ధియగుట కవకాశ ముం
దు. సహకార సంఘములు, సహకార పరిపాలనసంఘములు కూడ
అవసరము. ఇవి క్షయసాయము, పరిశ్రమములు, మున్నగువాని
యభివృద్ధికి సాధనములు. (1) పశువుల భీమాసంఘములు పశు
వుల యభివృద్ధిసంఘములు. (2) విత్తముల యెరువుల సంఘ
ములు. (3) క్షయసాయపు పనిముట్లు వస్త్ర రా సంఘములు. (4)
క్షీరకాలము మొదలగు సంఘములును పరిశ్రమలవృద్ధిసాధక
ములగు నేతగొండ్రు సంఘములు, గృహనిర్మాణసంఘములు
మున్నగునవి, ఇందలికాపులు. మనదేశమున సహకారపరిపాల
నసంఘములు మాత్రమే వృద్ధిపొందుచున్నవిగాని తక్కినవి ఆం
ధ్ర బాగుగ లేవు.

గత సం. రము జూలై ఆఖరుకంట మనచందలమున
78 సంఘములుగలవు. ఆందు గుంటూరుజిల్లా కృష్ణాంకం
యూనియన్ తెనాలిలోకలరు. ఈ సంఘము తక్కిన సంఘ
ములకు ఋణములిచ్చుచుండును. సంఘముల స్థితిగతులను
కార్యక్రమములను గుఱించి తనిఖీజేయుటకు తెనాలి, పా
న్నాచు యూనియనులు అను శీర రెండు యూనియనులు
గలవు. మతీయు 68 క్షయసాయ పరిపాలనసంఘములు, క్షయ
సాయ సహకారసంఘములు, 8 క్షయసాయేతర పరిపాలనసంఘ
ములును, మున్నగునొక సహకారకర్తృసంఘమును, తెనాలి
తాలూకా చిన గాజులకట్టుగ్రామము లో దేవి వి నే పేట
గృహనిర్మాణ సంఘమును చేరు తోనాక
క్షయసాయేతర సహకార సంఘమును, గుంటూరులో మ్యూనిసిపల్ నాకర్ల సహకార పరిపాలన సంఘ
మును కూడ కలవు. సురైనపల్లి, చినకొండ, పల్నాడు తాలూ
కాలలో నిట్టి సంఘములు లేనేలేవు. గుంటూరు, ఒంగోలు,
నర్సారావుపేట తాలూకాలలో నీసంఘముల సంఖ్య బహు
స్వల్పముగా నున్నది. తెనాలి, లేపల్లి, బొపట్ల తాలూకా
లలో నీసంఘము లెక్కువగలవు. ఈమండల సంఘము
లన్నింటిలో 836 బ్రాహ్మణులును, 2356 బ్రాహ్మణేతరు
లును, 143 మహమ్మదీయులును, 157 పంచములును, 41 క్రై
స్తవులును మొదలగు నున్నారు. లేని తాలూకాలలో సంఘ
ముల నేర్పడి, సంఘము లున్నచోట్ల వానియందు జనుల
తెచ్చున యభిమానమును కలుగజేసి, సామాన్యులగ చివరకు
లకే ముందుగ ఋణము లిచ్చి, మండలసభ్యుల సభివృద్ధి
పనుట మన ముఖ్యకర్తవ్యము.

కార్యకర్తల శిక్ష ముదింపు.

కట్టాదారులకు కార్యకర్తలను సేకరింపక నేర్పించు
పోవుట అనేక కష్టములకు గారణముగ నున్నది. భూమి
యెక్కువ సారవంతమగుటకు తగినవరులను ప్రభుత్వమునా
రేవ్వచినను లేవన్నను భూమి 80 సంవత్సరముల కొకసారి
తరముకొను పొన్నుచేయుచున్నార. పంట పదార్థముల
ధరలనుబట్టి అటుల చేయుచున్నట్లు కనబడుచున్నది. ఇది సరి
కాదు. కార్యకర్తలకు తరము నేర్పించు విషయమై వాదోప
వాదములేక సాధ్య జరిగినది. భూమిచూపు ప్రభువుదైనను
ప్రజలదైనను కష్టమంతయు రయితుడిగనుకను అట్టిరయితులను
కాపాడుట ప్రభువుకు ధ్యమైయున్నది. కావున కార్యకర్త
మగు తరము నేర్పించి పట్టాలిచ్చుట ప్రభుత్వమువారి ముఖ్య
కర్తవ్యము.

అడవి పంచాయతీలు.

పల్నాడు తాలూకాలో దాల్చేముల, మాడుగుల, శిలా
రావుపురము, పిడుగురాళ్ళు, వెలుగుర్తి, దాచేపల్లి, ముటు
చూరు; చివరకొండతాలూకాలో ముప్పాళ్ళు, అందుగలపాడు,
నరసాయపాడు, చివడిపాడు, గోకనకొండ; నర్సారావు
పేటతాలూకాలో ఉప్పమగులూరు, గగరాజుపల్లి, ముత్తేశ్వ
రము, గొప్పపాడు, కొప్పరము, యెల్లమంద, కూకుట్ల; గుం
టూరు తాలూకాలో మోతడక, కల్లపూడి, పెదమర్దూరు;
సురైనపల్లి తాలూకాలో కందిపూడి; లేపల్లి తాలూకాలో
పిట్టిలవారిపాలెము; ఒంగోలుతాలూకాలో పిడుగుర్తి; బొపట్ల
తాలూకాలో పుల్లవారిపాలెము, మోటుపల్లి; మొత్తము
29 పంచాయతీ కమిటీ లీ చందలమున గలవు. వీనియందు
లెక్క కమిటీలతో 9 చందలము, కొన్నిటిలో 7 గురును
ఒకచానిలో 5 గురును పంచాయతీదార్లు గలరు. ఈపంచా
యతీ సంఘములు ప్రభుత్వమువారి కరార్నాములు వారిని
యిచ్చి ఒకసంవత్సరముకంట ఆములుజరుపుదురు. వీరికి కొన్ని
గ్రామముల సముదాయములోని అడవి విజయలమొదల అధి
కారము గలదు. ఆయా పంచాయతీల విజయలకు సర్కారు
వారికి కొంత మొత్తము చెల్లించి పశువులు మేపుకొనుటకు

రైతులకు నెలవొసంగి వారివలన ఫీజు నశులుచేసికొనడము
ములముగ భర్తీచేసికొందురు. కొన్నిచోట్ల కొంతలాభమును
రావచ్చును. వారివారి విజయలలో నుండు గడ్డిని మేపుకొనా
టకు (పర్చిట్టు) అధికారపత్రముల నిచ్చుటగాక అందులన్ని
తంగేడు రేలచెట్లు తప్ప తక్కినచెట్లును కొట్టుకొనుటకును అధి
కారముగలదు. ఆ విజయలలోని గడ్డివస్త్ర రాలను కాబట్టి మొ
దలగుమాగములచే నష్టపడువారిపశువులను రానియ్యకుండుట
కును వీరి కధికారముగలదు. వివిధాన్య ఇతరస్పెక్టరు, ఫోరెస్టు
లేంజరుకు తక్కువ హోదాగలవా రీవంచాయతీదార్ల పరిపాలన
క్రిందనున్న విజయలను తనిఖీ అయిన చేయ వలను కాదు. వీరు
వివిధాన్య డివిజన్ ఆఫీసర్ల యు వైద్యులకు లోకై పని జరుపు
చుండవలెను. పంచాయతీ దార్లలో భాగవద్విశ్వాసు తక్కిన
పంచాయతీదార్లు భాగ అయిన స్థానమునకు ఇతరుల నెన్న
కొని వివిధాన్య డివిజన్ ఆఫీసరుగారి కంగీకారమునకు, పం
వలెను. వారు అంగీకరించినతోడనే తక్కిన పంచాయతీదా
ర్లతోపాటు క్షయసాయ సంఘకారము నూతనముగ నెన్నకొ
బడినవారికిని వచ్చును. జిల్లాకలెక్టరుగారు పంచాయతీదార్ల
సందటిని తొలగించవచ్చును. వారిపాత్రులు లాభ్యతలు ఇం
కను గలవు. ఈ పంచాయతీల పనిని గూర్చి రాష్ట్రీయ ప్రభు
త్వమువారి అభిప్రాయమును ఏమియు తెలిపినట్లు గానింప
దుగాని ఆయా వివిధాన్య డివిజన్ ఆఫీసర్ల కొన్ని సందర్భము
లలో వీరి పని శ్రీశ్రీకరిముగా నున్నదని యభిప్రాయపడినట్లు
కనబడుచున్నది. ఈ పంచాయతీలమొదల తీక్షణుగు ఫిర్యా
దులేమియును వచ్చినట్లులేదు. కావున మొత్తముమొదల వీరు
బాగుగ నే పనిచేయుచున్నట్లులెంచవచ్చును. తక్కినచోట్లకును
ఈపంచాయతీ పద్ధతులను వ్యాపింపజేయుట ప్రభుత్వము
వారి కర్తవ్యము.

ముగింపు

సోదరులారా! సామ్రాజ్య సంరక్షణ కొఱకు సాగ్య
భోమని యాదేశమున, ప్రధానమంత్రిగారి విజ్ఞప్తియు, ధిల్లీ
మాజేశ్వరయముననుండి విన ఈత్యాచాజనకమగు మాటలను
మన మనముల గాఢముగ నిడుకొని తగినంత ద్రవ్యసహాయము
చేయుటయే కాక మానువ్యవలమును సమకూర్చుటయు, సామ్రా
జ్యములోని తక్కినవారితో పాటుచేయుట మనకును విధిం
కనుక నీకార్యములను దైవకార్యములుగ భావించి సత్వరము
లుగభావించి సత్వరముగ జేయవలెను. మతీయు వర్తమానవిధి
తులనుబట్టి దైవికముగ లభ్యమైన యవకాశములను విడనాడక
వైన వికేషించిన రీతిని స్వపరిపాలనాధికి కావలసిన సక్ర
మాందోళనము చేయుదు. స్వదేశ పరిశ్రమల సారంభించి
యధరింపుడు. ప్రజలకు ప్రబోధించి జీవయాభివృద్ధికి కాగల
పనులను నిర్వర్తింపుడు. మనయందు నిబిడికృతములైన భార
ముల నుద్యమింపజేసి జీవోన్మేషమునకు వలయుమార్గము
లనేర్పింపుడు. పరిశ్రయందు ప్రఖ్యాతిగాంచిన మనదేశము
ను, మనమండలమును, మనప్రభువులయొక్కయు, అంగ్లప్రజల
యొక్కయు సహాయములను సర్వవిధముల నున్నతదశకు
దెచ్చుటకు కావలసిన ఈత్యాచామును, కీర్తయనుమీ కొంగ
గులటుల చక్రవర్తులకు జక్రవర్తియగు ఈశ్వరుని పూర్ణిం
చు నింతటితో విరమించుచున్నాడను.

బ్రాహ్మణేతర సంఘసభ.

బెజవాడ, జూలై 4:- నిన్న సాయంత్రము 6 గం.కు
బెజవాడలో బ్రాహ్మణేతర సంఘసభయనందు చక్రవర్తి
జన్మోత్సవమును బ్రాహ్మణేతరసంఘమువారు జరిపిరి. సభ
కనేటలు వచ్చిరి. రాయలహదరు కూర్చు వేంకటరెడ్డినాయ
డుగారధ్యక్షతనసాగించిరి. ఆంగ్లప్రకాశికాసహాయసంపాదకు
లగు కె. రాఘవమ్యగారు రాజధర్మినిగూర్చి ఆంగ్లమున
సహస్యనింది వైనికోద్యయమున కెక్కువ తోడ్పడవలె ననియు,
యధా ఋణమునకు ధనమొనగవలె ననియు నుద్ఘోషించిరి.
అసిస్టెంటు డిప్యూటీగారు ఆఫీసరు భోగ పుష్పకాష్ట్రీ గా
గారు ధనమును సేనికులను సామ్రాజ్యమున కొనగవలెనని మ
హోపన్యాసము గావించిరి. ఈసభయందు బ్రాహ్మణులను
బ్రాహ్మణేతరులను అధికారులను అధికారులను సర్వసంఘ
ప్రతినిధులు నుండిరి. అభ్యుత్థుల అవస్థనిండుచు భారతీయుల
యెడల కను ప్రేమను వ్యక్తకరించుచు అధికధనవైనికను
ములను జేయవలెననియు చెప్పిరి. రాజధర్మిని ప్రకటింపజేయు
వైనికోద్యయమునకును ఋణోద్యయమునకును దోడ్పడుటకు
నిశ్చితభావమును దెల్పుచు ఒకతీర్మానము ౧౮౭౫ పాపారావు
నాయుడుగారిచే నుపపాదించబడి కాతా మార్గనారాయణ
రావుగారిచే ననుమదించబడి ఆమోదించబడెను. (తంతింప)

కైరానం క్రిభము.

నాడియాద్, మే 30:—వ్యవసాయముల సర్వవిధములను నిర్వహించుటకు ధర్మసంగ్రహము సలహానున్నది. ఈ సంగ్రహములను రైతులకును ప్రభుత్వమునకును గల పరస్పరసంబంధము ప్రకటిత మగుచున్నది. తమ క్రిత ఎంతవఱకు జయింపగలదో ప్రభుత్వాధికారులు కనుగొనిరి. ఇంతవఱకును ప్రజలపై తమకు గల అధికారమునకు మితి పడని యధికారులు తలచుచుండిరి. ఈ ప్రభుత్వ యంత్రము తొలగిపోయినది. ప్రభుత్వములకు ఇంతవఱకు సంగ్రహించి యుండినా ఈ సంగ్రహమునే అన కా క ముం డ తుండును. సకాలమునందే కలుగ లేదు. కనుక ప్రజలు ఈ సాత్విక సంగ్రహమును భరింపవలసివచ్చినది. సంగ్రహములను విడిచి నిష్క్రమముగా నీ సాత్విక సంగ్రహమునకు ప్రజలు పూనుకొని ఫలముల ననుభవించుచున్నారు. అధికారులు కనబడిన తోడనే వారి కిష్టమియ్య భయము లేదు. అధికారి (బుర్రా సాహెబు) తమ గ్రామమునకు రాగానే వారు భయకంపితులు గారు. ఒకప్పుడు ప్రజలు మాట్లాడుచున్నట్లుగా విని భయపడుతారు. అసలైతే కలెక్టరులను డిప్టీ కలెక్టరులను సమీపించుటకే జంతువు భయమొందువారు. కాని అది అంతయు ఇప్పుడు పోయినది. ఇప్పుడు వారు ధైర్యముతో సవినయముగా అధికారులయొద్దకు పోయి తమకష్టములను తెల్పుకొందురు. వారి వాక్యములను గౌరవించి వారు చెప్పిన విషయములను సావధానముగా వివరములు అధికారులను నేర్పుకొనిరి. దైర్యమునుండి తొలగింపబడి మానవ్యముగా ఈవరలోకమునకు దింపబడితిమని అధికారులు కనుగొనిరి. వాస్తవముగా వారిపానమిదియే. ఇందుములముగ రైతులకును వారికిని అన్యోన్యక ముందును.

మే 27-న తేదీని మహాత్మా గాంధీగారు మోతీవారినిండి కచ్చి వి. జి. పటేలు, వి. కె. యాదావ్ కార్గల్ తో మతార్ తాలూకాలోని ఖాండాల్ గ్రామమునకువచ్చిరి. తాలూకాలోనన్న ఖాండాల్ గ్రామరైతులు కట్టుగా పన్నులను చెల్లింపకయుండిరి. ఇందుమించుగా గ్రామస్థులందఱును గాంధీగారి సాత్విక నిరోధకటనమునకుసంకల్పములను జేసిరి. గ్రామజనులు గొప్ప సభచేసి గాంధీగారి కత్తుత్సాహముతో స్వాగతము సేసంగి.

గాంధీగారు పర్యవేక్షించుచు ఖాండాల్ గ్రామ రైతులు శ్రీమంతులగు పట్టుదలను, ధైర్యమునుబూని ప్రకటించిరి. నడి గట్టులను తేలి పొలునపట్టు పొరలిపోవు నీటిని మనము వాడుకొనకాలము కనుక అసీరు నిరుపయోగముగ నున్నద్రమలోనికిపాటును. అట్లే మీ ధైర్యసాహసములతో కొంత భాగము నిరుపయోగముగ ప్రవహించినది. ఒకప్రభుత్వోద్యోగి ఒక స్త్రీయుంట జుట్టుకు వెళ్ళగా నామె వెంటనే తనగేదెయవదలెను. ప్రభుత్వోద్యోగి గొడుగుకట్టుతో ఆమెను గొట్టెను. ఇద్దఱును తప్పుజేసిరి. అట్టితప్పు లెన్నడును జేయరాదను. నిజమగు సత్యాగ్రహి అట్లు ఎన్నడను జేయదు.

అసంతరము గాంధీగారు సత్యాగ్రహ ప్రత్యేకమునుగూర్చి తెలిపి సత్యాగ్రహమునందు సత్యమునే నిరంతరము ననుసరించుటయవసరమనిచెప్పిరి. సత్యమును వర్ణింపబోయినచో సత్యమునందనేక విషయములు చేరియుండును. ప్రస్తుతము కొన్ని విషయముల వలననే సత్యమును వర్ణించుచున్నాముగాన (కొత్తగా ఆవర్ణమునకు కొన్ని కొత్తవిషయములు చేర్చబడవలసియున్నది సత్యాగ్రహచరణమునందు మనమొకరిని దూషింపబనిలేదు. ఒకరిని ఎదిరింపబనిలేదు. శత్రువు మనలను దూషించినచో సహించియుండుకొనవలెను. అతడు కొట్టినచో మఱి కొట్టక సహించవలెను. సత్యాగ్రహి ఎల్లప్పుడును నిష్కాయుడై యుండి తనవిధిని నిర్వర్తింపవలెను. సత్యమునే యనుసరించునంతవఱకు మనము చేరిని భయపడవలసినవనిలేదు. సత్యవిధానము నిష్కాయముగా పనిచేసినచో మితరక్షణ ముండగలదు. మనము తప్పుచేసినచో వ్యాకులము చెందుట కవకాశముండును. అపకారముచేసినవారు గ్రామమునుండి పోలిపోయిరి. సత్యాగ్రహచరణమును మీరు వదలరాదను. సత్యమునే యనుసరించి యుండుడు. కాని ఎన్నడును అపచారము ప్రయత్నింపవలెదు. సత్యాగ్రహి నేరముచేసినచో ఖైదునైనను, పొంట్లునైనను న్యాయపూర్వకముగ అంగీకరించును. నేరము చేయకున్నను, సంభరమైనచో వాని నంగీకరింపవలసినదే! నేరము చేయకున్న నేరముచేసినట్లు మనచేసినచో చాలదా! ప్రభుత్వమునకు ఈ యొడలిపై అధికారముగలదు గాని అక్కడై అధికారము లేదు. ప్రేమబలమువలననే అత్యున్నత జయింపవలెను. ఇది సత్యాగ్రహమునకు వెలియును. కనుక అతడు నేరమునాచ

రించినను ఆవరింపవలెను నిష్కాయుడై యుండును. అతడు ముగా పశువును తీసికొనిపోయినవాడు బహిరంగముగా తన నేరము సుస్పష్టమై కత్తుకు సంబంధము కాలయెను. దీనివలననే అతడు తి త్తముడగును.

మన అస్తులను ప్రభుత్వోద్యోగులకు లభింపజేసినచో అది బాంధవము కావలదు. మనవస్తువులు ప్రభుత్వోద్యోగుల హస్తమున కుండునంతవఱకును, ఇంకెగ్రామమునకైన వానిని తీసికొని పోవచ్చును. ధౌర్జ్యవైఖరమును, మిత్రులను మిత్రులను వచ్చినచో తీసికొని పోవచ్చును. ప్రభుత్వోద్యోగుల లక్షణముగాని ఒకరుగాని వానిపై చేయవలె వి జప్తుచేసినచో, మనము వానినికే ముట్టకొనరాదు. జప్తులయందును మనము ప్రభుత్వోద్యోగులకు సోదృషము. జప్తుచేయబడిన పశువులను ప్రభుత్వమువారికి బదులు మనము పోషింపము. మన గేదెను అధికారులు జప్తుచేసినచో దానిని మనము తీసికొనుటకు మన కధికారములేదు. అధికారులను అక్రమముగా దూషింపవలెదు. మన పశువులు మనకు కచ్చినప్పుడు వానిని వదలవలెను. ఈ పోరునందు రైతులు కడుప్రకృష్టముగా ప్రవర్తించుచున్నారని కలెక్టరు గారు చెప్పిరి. కాని ఖాండాల్ గ్రామ రైతులు కొందరు ఈపోరునకు విరుద్ధముగ ప్రవర్తించుచున్నారు. మిత్రులైనను మనము చేయరాదని ప్రార్థించెదను. వెబ్బులతిరుటయందే ధైర్యముగలదుగాని కొట్టుటయందులేదు. నిన్నటిదినమునకు భగవద్దేవత చదువుచుంటిని. క్షత్రియధర్మముపూజనమని అందు చెప్పబడినది. మహాదగ్ధరక్షితులయందును క్షత్రియుడు చెప్పిచ్చిపారిపోడు. తనస్థానమునందు నిశ్చలముగా నిలిచియుండును. మహాప్రభుత్వమువారు ఇప్పుటి కలెక్టరు యుద్ధము నలుపకుండి, మన సైనికులు ఆయుధములను పాతలై వి "మీ వెబ్బులతోనే మరణించెదమ"ని కత్తువులతో చెప్పినచో మన ప్రభుత్వమువారు తక్షణమే విజయము సొందుదురు. కాని యిట్టిచర్యకు సంస్కార మకనరము. అట్టిసంస్కారము భరతవర్షమునకు విశేషముగా గలదు. భరతవర్షమున వెలుగు ఒకప్పుడు ఇంగ్లాండులో పొగుగా వెలుగవు. సంస్కారవిజములు భరతవర్షముననే పొగుగా మృద్ధిమొందును. సమాజము నందే నిజమగు ధైర్యముగలదు మహావీరులు జాచి తెలుకకు పాతిపోవుట ధీరత్వముకాదు.

తరువాత గాంధీగారు, నేరము చేసినవానిని నేరము నొప్పుకొని న్యాయకాన్త్రునియొక్కకును భరింపవలెనని హితబోధనసర్పి, బాగ్రతగాను ధైర్యముతోను రైతులు ప్రకటించవలెననియు, అధికారులయొద్ద దయగలిగి యుండవలెననియు, ఇప్పుటికే విజయము గలిగినదియు తెలిపిరి.

గాంధీగారు పర్యవేక్షించుచు మోచినవెనుక పోలి పోయినచో సభయందేయుండి గాంధీగారి యొడలికి వచ్చి ద్రోహముల సుష్పష్టమై కత్తుల భరించెదమని చెప్పిరి. పోరానుండి బాంధవంబువలన పశువులు పోలిపోవారి వరము చేయబడెను. అసంతరము మహాత్మాగాంధీగారు గ్రామమునుండి వెడలిపోయిరి.

నాయక గ్రామమునందు 28 జులైను, ఒక గ్రామమునందు 18 జులైను, మఱి కొన్ని జులైను, వావాద్ గ్రామమున 12 జులైను, సాంజ్ కే గ్రామమున 7 జులైను జరిగెను. (హుంబాయి కానికలు)

ఒక కాంగ్రెసుసభ:—నిన్నటి పాఠశాలము తిరువల్లిక్కణిలో, రాబోవు ఆగస్టు జేతను మహాసభకు బాంధాయియందు జరుపుటను తీవ్రముగ నాతేపించుటకు పోషభయొకటి జరుపబడెను. శ్రీనివాసాచారి గారధ్యక్షత వహించిరి. మాంబెగుగారి సంస్కరణప్రచార ప్రకటింపబడిన వెనుక అతడర జేతనుమహాసభ సమాజేతము కాలమునకు తీర్మానము జి. వి. రంగారావు గారిచే నుపపాదించబడి సభ్యులచే నేకగ్రీవముగా నామోదించబడెను. అతవర జేతనుమహాసభకు అధ్యక్షత వహించుటకు తిరుగు గా రాక్కరే యర్హులైతరు గారధ్యక్షత వహించుటకు వీలు గలస్థానమునందే సభకు జరుపవలెననియు వ్యాసారావు గారు రెండే తీర్మానము వపపాదించిరి. నేకటరంగారావు గారు ఈ తీర్మానమును అతేపించుచు బాంధాయియందు భనమును సాకర్మములును లభింపగలవని బాంధాయియందు దీనిభను జనకు నిశ్చయించిరియను ఇప్పుడు అధ్యక్షులుగ నుండ నూదించబడిన చునామ్యురాబాదు రాబాగారు తిరుగుగారి యొకటి జేతధ్యక్షత కనుక అధ్యక్షతకు దిగవలసియు చెప్పిరి. దీనిపై తీవ్రముగు చర్చ జరిగెను. బాలాంబ అమ్మలోమాడ ఈ చర్చయందు పాల్గొనెను. చర్చ జరిగిన వెనుక వ్యాసారావుగారి తీర్మానమునూదిరయ్యెను.

చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయము

వి. జి. డిగ్రీ పరీక్షాఫలితములు
2, 3, 4, 6, 7, 8, 11, 12, 13, 16, 17, 18, 21, 22, 23, 24, 25, 26-

ఇంజనీరింగు ప్రథమవర్గము
4, 5, 7, 9, 10, 11, 13, 15, 18, 19, 22, 23, 24, 27, 28, 29, 30, 32, 33, 35, 37, 43, 44, 45, 46.

బి. ఏ. (ఆనర్సు) డిగ్రీ పరీక్ష
1 క ప్రాంతి గణితము
మొదటివరగతి-14, 16, 17

రెండవవరగతి-2, 10, 11, 12, 224
మూడవవరగతి-3, 7, 15, 18, 221, 222,

వి. ఏ. డిగ్రీ శిష్యాత్వ చేయబడినవారు
4, 9, 18, 220, 225, 227, 230

ఎ. ఏ. డిగ్రీ (ఆనర్సులేని) పరీక్ష
1 క ప్రాంతి
మూడవవరగతి 36, 97

పూర్వవిభాగముల ప్రకారము రెండవవరగతి 127
" " మూడవవరగతి 260

హిందూజాత రక్షకాసనము ననుసరించి ప్రత్యేక న్యాయాధికారుల లోకనిక కత్తుల తొలగింప గోరుచు పాట్నా హైకోర్టులో కేసుచేయగా తమ కట్టి కేసును విచారించుట కధికారములేదని ముగ్గురు న్యాయాధికారులు తీర్పుచెప్పిరి.

విజ్ఞానచంద్రికా పరివర్తన 1918.
జనవరియుల రూ. 250 రాకముగను రూ. 200 నిలువగల పతకమునాను వంది వెట్టబడెను. నియమములకు (కొంది దియనామాట ప్రాయము. (946—188)
ఆచంట లక్ష్మీవతి. బి. ఏ., ఎ. బి., సి. ఎ.
మేనేజరు, మోటుగోడు, మదరాసు.

అర్చివీసర్ క్లూబ్బు స్టేటు పలకలు (యెబ్బవరగతి) కేసులతో అందుకలది).

ఒక్కొక్కటి 10 X 8 గలది	0	6	0
ఒక దశక పలకలు తదవధు 22	1	4	0
8 దశకలు " "	3	12	0
1 గ్రాము దశక	8	8	0
బ్లాక్లెట్ డీకా ప్యాకెట్లు	1	0	0
100 బ్లాక్లెట్ల తదవధు	1	14	0
1000 " "	21	8	0

అన్ని అర్జున్ వాణిజ్యవస్తు అద్యాప్త్యతో నియంత్రితము. అద్యాప్త్య పంపణండా ఇచ్చు అర్జున్ గమనించవలెను.
వి. ఏ. ఖయ్యుల ప్రత్యేకం.
యద్వర్ష కంపెనీ, గుంటూరు.

అమృతార్ణవ అవలేవ్యాము.
ఈ రోజును రక్షయమగుదీని వీర్యమును వాచ్చిం ది చలమును కలిగించి యుష్మకమను మేని చేతి కాలి చుంటు పోగొట్టును. మొదడును ఎల్లచేసి శరీరమునకు లేజున్ను కలిగించును. దీర్ఘము, భేదము, తలవోప్పి, రామ్యోప్పి మొదలగువానిని తప్పక నివారించును.
219 అర్ధపాన దప్పి 1-కి రూ. 2—0.
వైద్యకాశ్రీ మణిశంకర్ గోవింద్, అతంగుగూ కొవఠాలయం, 151, బ్రాహ్మ, మద్రాసు.

ఉచితము! ఉచితము!!

రెండవం చీట్లను పంపినచో రంపకల
మూడు క్యాలండరులు పంపబడును.

పుష్పగందమను తలనూనె.

ఎప్పుడైన వాడినారా?

పరిశుభ్రమైన మూతలతో చేయబడినది. లోహ సంబంధ మేమియు లేదు. అరణానీటి సంపదనో చిన్న నీసాతో సమానము నూనె పంపబడును. వాస్తవము సహిష్ణు నూనె 4 అణా లంపిన పంపబడును. నిండుబుడ్డి యాపాయి. తీపాపూరి 4 అణాల వేయి. రి యెట్లు మూడు యాపాయిలు తీపాలభిన్న అవసరము లేదు.

V. K. RANADE,
Manufacturing Perfumer, Bombay 4.

విన్నపము.

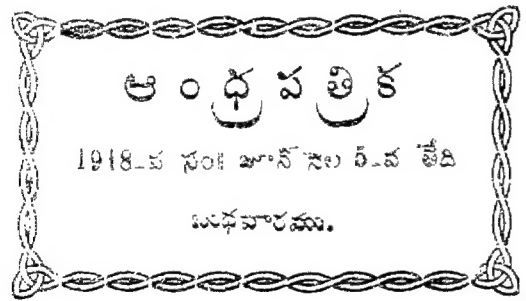
యధ్యక్షానమునందు అయిదవయేడు నడచుచున్నది. యధ్యక్షులు త్వరలో ముగియుననుటకు నూచనలు లేవు. యధ్యక్షులకు పూర్వము రతి 13 (1.1.6) వలకు కాగితమిపుడు రతి 13 0-7-6 నెల కమ్మబడుచున్నది. కాగితముల ధర అయిదు రెట్లు పెరిగినది. ప్రియమైనను కాగితములు దొరకుట కష్టముగ నున్నది. చందాదారులు పాత కృతీకల సమ్మిటవలనను చందాధనము నందు సగమును తిరిగి పొందుచున్నారు. యధ్యక్షులందఱు తరువాతను ఇతర కృతీకలు చందాలను హెచ్చించినను యధ్యక్షులు ముగియునను నాసతో సాంధ్రపత్రిక చందా హెచ్చుచేయలేదు. ఆంధ్ర పత్రికకు దినపత్రికకు రూ 15-0-0 వారపత్రికకు రూ 2-8-0 నిర్ణయించినచందా స్వల్పముగ నున్నది. ఇట్టి కఠిన్మతము కృతీకానిర్వహణము దుర్భరము గాన జైమాసము నుండియును దినపత్రికకు నెలకు రూ 1-8-0 (సంవత్సరమునకు రూ 18-0-0) వారపత్రికకు సంవత్సరమునకు రూ 3-0-0 చందా విధియు చేయబడినది ఆంధ్రదేశాభిమానులు ఆంధ్రభాషాభిమానులు ఆంధ్రప్రతిభాభిమానులు విడితీపు కఠిన్మతము గమనించి చందాధనము స్వల్పముగ హెచ్చించినను పూర్వమువలెనే యుదారస్వభావమును బూని కృతీకను పోషించుటకు ప్రార్థనలు.

పత్రికాధిపతి.

ప్రకటన.

కాళయుక్తి సంవత్సరాది సంచిక సిద్ధముగ నున్నది. రెండవమాసము దినములలో సంవత్సరాది సంచిక చందాదారులకు వి. పి. గ పంకబడును. చందాదారులు వి. పి. ని స్వీకరించి మా ప్రయత్నమునకు దోడ్పడుటకు ప్రార్థనలు.

పత్రికావ్యవస్థాపకుడు.

27-వ గుంటూరుమండలసభ

హిందూదేశము దెల్ల, మండల రాజకీయ సభను ప్రవృత్తమున జరిపిన గౌరవము గుంటూరు పురము బడసెను. 28 వ తేదీ రముల నుండియు గుంటూరుమండలసభ యవిధిన్నముగ జరుగుట ప్రజలలో వ్యాపించిన రాజకీయాభినివేశమునకు దారాణము. నేడు జరిగెడి సభకు గుంటూరు మ్యూసిసిఫలు చైర్మనుపదవిని సమర్థతతో నిర్వహించినట్లు, స్థానికస్వపరిపాలనా కార్యములందు దిరకాలానుభవము గలిగి ప్రజాహిత జీవనమున పాల్గొనుచున్నట్లు, న్యాయపతి హనుమంతరావు పంతులుగారధ్యక్షత వహించుట ఎంతయు దగి యున్నది. స్వమండలవాసులగుటచే, స్థానికవిషయములను, హిందూదేశ సమస్యలను, వీరు సమర్థతతో వ్యక్తీకరించిరి. సంగ్రామమున కింతవరకును భారతీయులుచేసిన సాయము నుగ్గడించుచు, అయధికాశనము మొదలగు నిర్బంధములచే కట్టుబడికపోయినచో, దేశీయుల పరాక్రమ మింకను తేజస్వీయమౌడెడిదని, వీరు స్పష్టపరచిరి. జర్మను యుద్ధవ మతీకయించుచున్న నీ తరుణముగ,

ప్రధానమంత్రి గారియొక్కయు, చక్రవర్తిగారియొక్కయు సందేశమునకు తగిన సాయమును దేశ మీతరుణమున గావించుట ధర్మము. మాతృదేశరక్షణమునకును, సామ్రాజ్యరక్షణమునకును, తమచేత నయిన సాయమును గావించుటకు భారతీయులు సంసిద్ధులగుచున్నారు. కాని, యీసందర్భ సమయమున ప్రజల సాయము సధికముగ బడయుటకు, సభాధ్యక్షులు నుడివెంటల "మనము మాతృదేశారాధనకై పాటుబడచున్నా మను నుత్సాహమువారు మనకు మనుముందు కలుగజేయవలెను. భారతీయుల కెల్లరకును యధ్యంతమున కెందా, అట్టేలియా మున్నగు నలసరాజ్యములతో బాటు స్వపరిపాలన మొసంగునటుల నిశ్చయించి అందుకు మొదటిభాగముగ అభిలభిత దేశీయ మహమ్మదీయ సభలతో నోడిన సంస్కరణలకుఁ ధక్కువగాని సంస్కరణ లొసంగఁబడు నని శాసించుచు నొకచట్టమును పార్లమెంటులోఁ బెట్టవలెను. మఱియు 1878-వ సంవత్సరములో అమలునొకే దేబడిన ఆయుధచట్టమును వెంటనే రద్దు చేయవలెను." సంగ్రామోత్సాహ ప్రజ్వలమునకు సాధనముల దెలుపుటలో భారతీయు లేకాభిప్రాయమునే దెలుపుచున్నారు ప్రభుత్వమువారు రెంత త్వరలో నీసాధనముల నుపయోగించిన, సంతలాభకరముగ నుండు ననుటకు సందియము లేదు.

కాంగ్రెసుసంస్కరణ విధానమును, స్వరాజ్యమునకు ప్రథమాంతరముగ నొసగి తీరవలయునని, అధ్యక్షులు గోరిరి. స్వరాజ్యవిధానమునకు భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రవిభజ్యము దోహదమొసగు ననియు, ఆంధ్రోద్యమాశయములు దేశ నాయకుల సమ్మతిని క్రమ క్రమముగ బడయుచున్నవనియు, వీరు దెలిపిరి. నిందు కాంగ్రెసు సభలో ప్రసాదించబడిన ఆంధ్ర రాష్ట్రీయో ప సంఘ ప్రయోజనమును భగ్నము గావించుటకు గొందరు జేయుచున్న ప్రయత్నములను వివరించి, ఆంధ్రదేశవిభాగము జరుగకుండ కాపాడుకొనవలయునని హెచ్చరించిరి. నిర్బంధవిద్యా విధానమును దేశములో ప్రవేశ పెట్టిన గాని, విద్యావ్యాపనము సుసాధ్యముగాదని, వ్యక్తపరచిరి. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ స్థాపనావశ్యకతయు జాతీయ విద్యావసరమును, వీరు నువిదితము గావించిరి. స్థానిక విషయముల గూర్చి చర్చించుచు, గుంటూరుమండల పాముఖ్యమును, పశువుల పక్షితిని, ప్రజల ఆరోగ్యము, మొదలగు విషయముల గూర్చి, చర్చించుచుచిరి. స్థానిక స్వపరిపాలనము గూర్చి ప్రసంగించుచు "ఆయువ్యయ నిర్ణయాధికారము మున్నగు నధికారముల నన్నిటిని ఒసంగిన గాని మన పట్టణములను మనమే పాలించుకొనుచున్నామని తృప్తికలుగనేర"దనెడివీరు నిజమును దెలిపిరి. ఇటీవల ప్రభుత్వమువారు ప్రచురించిన స్థానిక స్వపరిపాలనా తీర్మానమున, స్థానిక సంఘముల అధిక సమర్థా శరమార్గము గన్పట్టును. స్థానిక సంఘములకు రాబడి మార్గములు హెచ్చగు సంతవరకును, సంఘోపయోగము ఎప్పటి స్థితియందే నుండగలదు. పల్లపు సేవ్యముగూర్చి ముచ్చటించుచు, హెచ్చు విస్తీర్ణముగల తగినన్ని తూముల నేర్పఱచి ప్రజల కష్టములను వెంటనే నివారించవలయునని వీరు ప్రభుత్వమువారిని గోరిరి. ఈ తరుణమున గుంటూరుజిల్లా సంఘమువారు సంచారకార్యదర్శిని నియమించి పనులు జరుపకుండుట శోచనీయము. అధ్యక్షుల హెచ్చరిక గమనించియైనను, నికముందు మండల ప్రబోధమునకు జిల్లాసంఘమువారు పూనికతో కృషి సలుపుట భావ్యము.

సహకార సంఘములు తెనాలి రేవల్ల బాపల్ల తాలూకాలలో గొంత యభివృద్ధి నూపుచున్నను, మిగిలిన తాలూకాలలో సహకారోద్యమము వ్యాపించకుండుట మండలాభివృద్ధి సూచకము గాదు. సహకారోద్యమాభివృద్ధి కింతటనుండి యొనను తగిన కృషి సలుపుట శ్రేయస్కరము. అధ్యక్షులు ఉపన్యాసంతమున మండలవాసుల క్రస్తుత కర్తవ్యము గూర్చి ఈ క్రింది రీతిన హెచ్చరించిరి.

"సోదరులారా! సామ్రాజ్యసంరక్షణకొరకు సార్వభౌముని యాదేశమును, ప్రధానమంత్రిగారి విజ్ఞప్తియు, ఢిల్లీ సమావేశ సమయమున నుడివిన ఉత్సాహజనక మగు మాటలును మన మనముగాధముగ నిడుకొని తగినంత ద్రవ్యసహాయము చేయుటయే కాక మనవ్యబలమును సమకూర్చుటయు, సామ్రాజ్యములోని తక్కిన వారితో పాటు జేయుట మనకును విధియే, కనుక నీ కార్యములను వైవకార్యములుగ భావించి సత్వరముగఁ జేయవలెను. మరియును వర్తమాన కఠిన్మతములను బట్టి వైవికముగ లభ్యమైన యవకాశములను విడనాడక పైన విశదీకరించిన రీతిని స్వపరిపాలనాభికి కావలసిన సక్రమాందోళనము చేయుడు. స్వదేశ కఠిన్మత నారంభించి యుద్ధరింపుడు. ప్రజలకు ప్రబోధించి దేశీయాభివృద్ధికి కాగల పనులను నిర్వర్తింపుడు. మనయందు నిబిడికృతములైన భావముల నుద్యమించఁజేసి దేశోన్నత్యమునకు వలయు మార్గము లన్వేషింపుడు. చరిత్రయందు ప్రఖ్యాతిఁ గాంచిన మన దేశమును, మన మండలమును, మన ప్రభువులయొక్కయు, ఆంగ్ల ప్రజలయొక్కయు సహాయమువలన సర్వవిధముల నున్నత దశకుఁ దెచ్చుటకు కావలసిన ఉత్సాహమును శక్తియును మీ కొనఁగనుటల చక్రవర్తులకుఁ జక్రవర్తియగు ఈశ్వరుని ప్రార్థించుచు నింతటితో విరమించుచున్నాడను."

పంతులవారి యధ్యక్షతక్రింద, గుంటూరు మండలసభ జయప్రదముగ జరుగు గాక!

ప్రత్యేక కాంగ్రెసు సమావేశము.

మాంటూగూగారి సంస్కరణ సూచనలు నిలువకునప్పటి క్రికను కొంత కాలము పట్టనచ్చును. యధ్యక్షులు తీవ్రత గాంచుచున్న ఈ సమయమున యుద్ధమంత్రివర్గమువారు సంస్కరణముల గూర్చి నిర్ణయించుట కింత త్వరలో బూనుకొనరని నేటి తంత్రీవార్తలు దెలుపుచున్నది. కాని ప్రజాశక్తి ముల సంతృప్తిపరచు సంస్కరణముల సంత త్వరలో ప్రకటించిన సంగ్రామ సంరంభ ప్రసారమున కింతటి లాభకర మని, ఆంగ్లప్రభుత్వమువారు గ్రహించినటుల గన్పట్టును. అలసించుట లాభకరము గాదు. మాంటూగూగారి సంస్కరణములపై దేశాభిప్రాయమును దెలుపుటకు, ప్రత్యేక కాంగ్రెసు సమావేశము సమకూర్చుటకు నని యిదివరకే ప్రకటింపబడినది. దేశీయుల కార్య విధానమును నిర్ణయించుటకు, వ్యక్తుల యభిప్రాయముతో నిమిత్తము లేదు. కాంగ్రెసు మహాసభలో నిర్ణయింపబడు దేశాభిప్రాయమే, ప్రజల విధ్యుక్తమును నిర్ణయించును. కాంగ్రెసు సమావేశము గాక ముందు, ప్రజలీ సంస్కరణముల గూర్చి సాధక బాధకములను సంపూర్ణముగ జ్ఞించుటకు తగిన వ్యవధి యుండవలెను. రాజకీయ రంగమున సందిగ్ధస్థితి ఏర్పడనున్నది. కాంగ్రెసు సభాధ్యక్షుల గూర్చియు, ప్రదేశగ్గయము గూర్చియు నపుడే భేదాభిప్రాయముల దేశములో ప్రబలుచున్నవి. ఈ సమయమున,

స్వార్థము నావల నుంచి, దేశాభివృద్ధియే పరమా
దర్శముగ బెట్టికొని నాయకులు కృషి నలువల
తును. సర్ యన్. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారి మాటి
నువసిద్ధనాయకులే, తిలకుగారి యధ్యక్షతకు
విఘ్నము గలిగింపవలయునని కొందరు ప్రయ
త్నించుచున్నట్లు, హిందూపత్రికకు వ్రాసిరి.
దేశీయుల యభిప్రాయ ప్రాబల్యమునకు
తా వియ్యకుండ, కొందరు నాయకులు నిరం
కుళముగ బ్రవర్తించుట అసభ్యము. దేశీయు
లిట్టి నిరంకుశ ప్రవర్తనమును సహించజా
తరు. సర్ సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారి హెచ్చరికకు
ప్రజాభిభావములు గల వని, యిటీవల మాకు
జెలియవచ్చినది. దేశీయు లిట్టి నిరంకుశ ప్రవర్తన
మును సహించరని స్పష్టముగ జెలుపుట యవ
సరము. ప్రజలపుడే మేల్కొనుచున్నారని, నిన్నటి
దినము తిరువళ్ళిక్కే యందు జరిగిన బహిరంగసభ
జెలుకకయే జెలుపుచున్నది. ఆసభయందు తిలకు
మహాశయుడే కాంగ్రెసు సభాధ్యక్షత వహించ
వలయునని, అత్యుత్సాహముతో దీర్ఘానింప
బడెను. ఆధ్రమహాశయులు తిలకు మహాశయుని
యధ్యక్షతనే నభిలషించెద రనుటకు సందియము
లేదు. తిలకు మహాశయు డధ్యక్షత వహించ
వలయుననిన, ప్రదేశ నిర్ణయ మందుకు
జగినట్లులే యుండవలెను. లక్ష్యం పురము
సమావేశము జరుపుట కంగీకరింపలేదని జెలువ
బడినది. బొంబాయిగరము, సమావేశస్థానముగ
సూచింపబడినది. ప్రత్యేక కాంగ్రెసు సమావేశ
మునకు ప్రత్యేకనియమములు కాంగ్రెసు విధాన
మున గాన్పించవు. కాంగ్రెసు నియమములే యీ
సభకును వర్తించునెడల, స్వయంధలమగు బొంబా
యియందు, తిలకుగూర్చి వహించుటకువీలుం
డదు. కాని అట్టి నియమముతో నవసరముండదని,
న్యూయిండియా పత్రిక జెలుపుచున్నది. ఎటులయి
నను, అనుమానమున కాస్పదములేకుండ, వేరొక
మండలముననే సభను జరుపుట యుక్తమని దోచు
చున్నది. కలకత్తావారును, మద్రాసు వారును
ఈ సభ నా హ్వానించుటకు బానుకొను
చున్నారు. మధ్యపరగణాల వారును యిందుకు
సంసిద్ధులగుచున్నట్లు జెలియచున్నది. ఈసమ
యమున ఆంధ్రరాష్ట్రము నాతనోత్సాహమును
వ్యక్తపరుపవలయును. రాష్ట్రీయసంఘము ప్రసా
దించబడిన ప్రథమ సంవత్సరముననే, ఆంధ్ర
దేశము ప్రత్యేకసభను జరిపి పేరెన్నిక గనినది.
అట్టిరే, ఈ సంసిద్ధతరుణమున దేశాభివృద్ధి
వహించుటకు, ఆంధ్రదేశము సంసిద్ధముగ నున్న
ట్లు, వెల్లడి గావించవలయును. ఈ సమయమును
జారవిడచిన లాభ ముండదు. త్వరతోనే ఆంధ్ర
రాష్ట్రీయసంఘ సభను సమావేశపరచి ఈ సమ
స్యను నిర్ణయించి, కాంగ్రెసు సంఘ సభకు జెలు
పుట యుక్తము. మాంటాగూగారి సంస్కరణ
ములు ప్రకటించబడిన వెంటనే, అఖిలభారత
కాంగ్రెసు సంఘము గూడి, ప్రదేశనిర్ణయమును
గావించవలయును. ఆ సభ కాంధ్రప్రతినిధు లంద
రును వెడలి, తమ రాష్ట్రము ప్రత్యేకకాంగ్రెసు
సభను జరుపుట కుద్యుక్తురాలై యున్నదని వెల్లడి
పరచి, ఆంధ్రదేశ కారవమును సంరక్షించెదరు
గాక యని గోరుచున్నారము.

స్థానిక స్వపరిపాలనము.
లిడరుపత్రిక యిటుల వ్రాయుచున్నది.
“నలహా నాసగు సంఘముల నిర్మాణము
గూర్చి సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమువారు తమ తీర్మాన
మున చేసిన సూచనవంటి సూచననే రావుబహ
దూరు మోచర్ల రామచంద్రరావు కంతులుగారు
మద్రాసు శాసన నిర్మాణసభలో గావింపగ,
దివాను బహదూరు రాజగోపాలాచార్యుల వారి
సూచన నెదిరించుటయే గాక, రామచంద్రరావు
గారిని పరిహసించిరి. మద్రాసు ప్రభుత్వసభ్యు
లలో మిగిలినవారిని తమపక్షమునకు దీసికొన
గలిగినందులకు గర్వము జూపిరి. వారి యుప
న్యాసము దేశములో నాగ్రహకారణ మయ్యెను.
హిందూ, న్యూయిండియా పత్రికలు వీరి వాక్య
ములను తీవ్రముగ విమర్శించినవి. బహిరంగ
సభలో వీరిచర్య ఖండింపబడెను. రామచంద్ర
రావుగారి సూచన సంగీకరించిన సామ్రాజ్యప్రభు
త్వమువారి చర్యనుగూర్చి రాజగోపాలాచార్యులు
గారును వారితోటి సభ్యులును ఇపుడేమి తెలిపె
దరో? ఇందునుబట్టి, ఆలోచన, విచక్షణ జ్ఞానము,
ప్రభుత్వ సభ్యుల సామీగిగాక, ప్రజాప్రతినిధులకు
గూడ నధికముగ గలవని, సువ్యక్తమగుటలేదా?”
హైందవ వైమానికులు
గ్రాభికు పత్రికకు నెంటు నిహాలు సింగుగారు
వైమానికులుగ బనిజేయుచున్న హైందవవిరులగు
హార్దిత్తుసింగు మాలికు, సేను, నెలింకారు, రాయి,
మోహనసింగు గార్ల చారిత్రమును వ్రాసియుండిరి.
హైందవులు, ఆధునిక యుద్ధమునం బెల్ల కష్టతర
మగు వైమానిక యుద్ధమున గూడ ప్రశంసగ
బనిజేయగలరని, యిందుమూలమున వ్యక్తమగు
చున్నది. అవకాశముల లేమియే హైందవుల వీర్య
ప్రతాపముల నడుగంట జేసినది. మాలికుగారు
చి. సి. యన్. పరీక్షను మానుకొని, వైమాని
కులుగ జేరి పనిచేయుచు, నిదివరకే శత్రువుల నతి
దైర్యముగ నెదుర్చుచుండిరి. ముందుగ ప్రాన్సులో
బనిచేసి, పిమ్మట ఇటలీలో వైమానికులుగ బని
చేయుచుండెను. హైందవుల సామర్థ్యమును
శంకించు వారల కీ నిదర్శనము, నేత్రాంజనముగ
నుండగలదు.
బొంబాయి రాష్ట్రీయసంగ్రామసభ
ధిల్లీ సాంగ్రామికసభయందువలె గాక, బొం
బాయిరాష్ట్రీయసంగ్రామసభకు తిలకు, కేలాకరు,
కరాండికారు, బొమ్మాంజీ మొదలగు దేశనాయ
కులకు బొంబాయిప్రభుత్వమువారి హాజర మంపి
రని మహారాజా పత్రికవలన జెలిసికొనుట కెంత
యు సంతోషము గలుగుచున్నది. బొంబాయి ప్రభు
త్వమువారు చూపుచున్న దూరదృష్టి ప్రశంసార్హ
ము. మద్రాసు సాంగ్రామికసభ యంతవరకును
జరిగి యుండలేదు. ఇంతకాలము జరుగకుండుటకు
కారణము గాన్పించదు. రాష్ట్రీయ నిక్రూటింగు
సంఘమునందు ప్రజల విశ్వాసము చూరకొనిన
నాయకులు సభ్యులుగ జేర్చికొనబడలేదు. ఇక
ముందయినను బొంబాయి ప్రభుత్వమువారి పద్ధ
తినే, మద్రాసు ప్రభుత్వమువారి వలంబించుట
శ్రేయోదాయక మని తెలుపుచున్నారము.
మాసిన రూపాయి నోట్లు
మాసిపోయిన రూపాయి నోట్లు దీసికొనుట
కనేకు లభ్యంతర పెట్టుచున్నారు. మద్రాసు
ప్రభుత్వమువారి పును ప్రచురించిన యీదిగువ
ప్రకటనము ప్రజల సందియముల నెల్ల బాపగలదు.

“రూపాయి, రు 2-8-0 నోట్లు కొత్తగ
బయలు వెడలినపుడు, సగమునోట్లు, దేశీయ సం
బంధుల గలిగిన నోట్లు, ఆకారము బూర్తిగ చెడిన
నోట్లు, చెల్లవని, కలెక్టరుల కుత్తువు లంపబడి
నవి. ఈ విషయమై అనేక చిక్కులు పిమ్మట
గలిగినవి. అందుచే కలెక్టరులకు వేరొక ప్రకటన
మంపబడినది. నోట్లు చిరిగినంత మాత్రముచే గాని,
మరిస మైన త మాత్రముచే గాని, నోట్లు చెల్ల
నట్లుల ఎంచగూడదు. నోట్లును గుర్తించుట కష్ట
మయినపుడును, నంబరు తెలిసికొనుటకు వీలులేనం
తగ చెడినపుడును మాత్రమే, నోట్లు చెల్లదని ఎంచ
వలెను.”
ప్రత్యేక జాతీయ మహాసభ.
తిలకు మహాశయుని యధ్యక్షత.
ఆంధ్రుల ప్రజాభిప్రాయము.
I
అయ్యో, మనయద్వైత మేమియేగాని నానాటికి దేశ
మయొక్క విషమస్థితి తీవ్రపాపమును బాల్యుచున్నది. పది
సంవత్సరముల క్రిందటిపట్టుట తిరిగి నెలకొల్పక తలపెంచు
నాయకులు పాడచావుమన్నా పరకమంతమ్మగారి విచిత్రవైఖరి
యేక్షణమున నేరూపుబాల్యుతో యే జ్యోతిష్కాండము వచింప
జాలవన్నాడు. ఈ దుర్మహారాష్ట్రమున అవసరదేశీయమహా
సభ గూడ నున్నది. ప్రదేశమునుగురించియు, సభాస్థితిని గు
రించియు మహామహులు పలువురు పట్టుటపన్ని నాటక
మాడెంచుచున్నారు. దీనివిషయమై ఆంధ్రపత్రికా పాఠకు
లకు తమకు వివరముగా జెలుపు నవసర ముండదు.
ప్రత్యేక రాష్ట్రీయసభను ప్రసాదించిన దేశీయమహా
సభకు ఈ సమయమున అవసరదేశీయ మహాసభ నాహ్వరించి
కృతకృత్యులగుటకన్న ఆంధ్రులగునవరమ కృతజ్ఞత మతీయొక
టుండవోదు. భగవాన్ తిలక్ గారిని సభాధిపతిగా నింతర
కెన్నుకొక భారతీయులు కృతజ్ఞులయి యున్నారనట
జగదీశితము. ఇట్టి విషమస్థితియందలి సాధారణ పురుషుడగు
భగవాన్ కన్న మరొకటి పదవి నధిష్ఠించుట కష్టముగారు.
కాన ఆంధ్రనాయకులారా! సోదరులారా! సమయమును గురై
తీగి ప్రతిగాయమునకు కల్ల పురోధింది ఆంధ్రదేశమునకు
మహాసభ నాహ్వరించి భగవాన్ తిలక్ ను అధ్యక్షునిగా
నెన్నుకొని భవ్యులుగా బ్రాజ్మకులు.
సింహపురి } చతుర్వేదల వేంకటకృష్ణ.
బాక-4. }
II
అయ్యో, మాంటాగూ పర్లెగారి సంస్కరణ విధాన
మింతను వెలువడలేదు. నిన్న మొన్నటి వాదాపత్రికలలో
నింకను కొన్ని దినములు పట్టుకట్టు ప్రకటించబడి యుండెను.
సంస్కరణములే విధముగానాండునో తెలియకమును పే జాతీయ
మహాసభ జరిపెనందున ఉపయోగములేదు. కాని వసంతమ్మ
గారును, ఆమె యజుచున్న అరు సి. పి. రామస్వామయ్య
గారును ఈలోపుగానే సభజరిపి యేదో ఒకవిధముగా తీర్మా
నము కావించవలయునని ప్రయత్నించుట జేయుచున్నారు.
అయ్యగారు కట్టకడపట విధముగా నెలకొల్పిన కాని ప్రస్తుత
ముమాత్రము వెనుకంజజేయుచున్నట్లుల తోచుచున్నది.
ఇట్టి సమయమందు ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ ఉపసంఘమునామి
కెంటనే ఒక సభ చేసి మాంటాగూగారి సంస్కరణములు
ప్రకటించబడిన నెలకొనములవలన జాతీయ మహాసభ జరుప
కూడదనియును, తరువాత జరుపునపుడు ఆంధ్రదేశములోనే
జరుపవలయుననియు, ఆసభకు భగవాన్ తిలక్ గారే అధ్య
క్షులుగా నుండవలయుననియు తీర్మానించి కార్యసాధనకు
కడంగవలయును. ఈ సమయమును బాడనిడివియెడల ఎట్లకే
లకు ననకు కర్మచక్రమోక్షక అంతకంటె పనికిమాలిన సం
స్కరణములో గన్న మెంటుపారు ప్రసాదించును.
ఈ విషయమై ప్రతియూరిలారా, పల్లెలూ సభలు
జరిపి కక్షణమే కాగ్రెసు కార్యదమ్ములను వారాపత్రిక
లను సమాచారిములు బంపుట యుచితము, అవసరము.
మద్రాసు }
బాక-5. } ప్రత్యేక సమయంతరపు.

రెండవ యుద్ధబుణమునకు

(1197)

ద ర ఖా న్తు లి పు డ నే క్షి త ము లు.

ఈ బుణము నుండికి కీర్తిచొప్పున ఈయబడును. వృత్తికన్నలేదు. ఈ యుద్ధబుణ పత్రములు మరల 1921వ సంవత్సరములో నూటికి నూరురూపాయలు యివ్వబడును. 1923 వ సం॥లో గూడ నూటికి నూరురూపాయలీయబడును. 1925సం॥లో 100-కి 103 రూ॥న్ను, 1928లో 100-కి 105 రూ॥సాయలును పత్రములనుకొనువారి యిష్టప్రకార మియ్యబడును.

ఇంతకంటె భద్రమైన సొమ్ముదామకొనుపద్ధతి వేరులేదు.

ఈ ప్రకటననే దరఖాస్తుక డపయోగించుకొనుటకు వీనిని చింపి మీ పేరువ్రాసి పంపును.

ద ర ఖా న్తు న మూ నా.

మదరాసు బ్యాంకింగ్ వారికి,.....1918.

కో కా ధ ప తి.

ప్రియమైన ఆయ్యా,

ఇంతటికి.....రూపాయలవెక్కును లేక రొక్కమును పంపుచున్నాను.

దీనికోక యుద్ధబుణపత్రమును (ప్రామిషనరీటు *) మొకదాని నిప్పించిన మీ కెంతయు కృతజ్ఞుడను. ఈ పత్రపు సొమ్మును ఏ సంవత్సరములో సొమ్ముకావలయునో ఆ సంవత్సర ముండనిచ్చి తెక్కినవానిని కొట్టివేయుదు.

* 1921, 23, 25, 27 సంవత్సరములో వాపసుచేయవలయును.

ప్రేమిలో ఇవ్వబడును.

ఇట్లు విశ్వసనీయుడు.

నేను,.....వీలినను..... (స్వస్థముగ వ్రాయుడు.)

ఐరోపామహాసంగ్రామము

వైటరు ఏజెన్సీ

ప్రస్తుత

శత్రువులను పలుతావుల నిరోధించుట.

లండను, జూను 3:- పరాసువారు గత రాత్రి యిటుల ప్రకటించిరి. జర్మనులు క్రొత్తసేనలతో ద్వీపమును తీవ్రతతో ఓయికి ఓయిగల మధ్య తలపడిరి. ఎయిసుకుత్తరమున వారు మాంటిడి బోయిజేవద్ద తలపడిరి. దానిని పేరు 5 వ సారి మరల జోరవచుకొంటిమి. ఓయికి ఎయిసులకు మధ్య మాలన సోనుటో పెంబు విక్రేల ప్రాంతమున జర్మనులుతలపడి యొడిరి. జర్మనులు ఎయిసు ఓయిలకుమధ్య ఉత్తర ప్రాంతి కలనుండి విల్లర్ను కాటరెట్టు అడవిని జోరవచుకొన యత్నించిరి. మాసేలు వారివెదిరించి చాలవచ్చడని పారగోడెక. పోయినవచ్చు పడచుటను వెరనెంటుకు తూర్పునను వక్షిణమున పోయినవచ్చు మిస్సీ ఆఫీయను వాకాటెలు యొద్దకు లిజి అడవి ప్రాప్తి నులకుతూర్పునను శత్రువులు నిరోధంపబడిరి. మేము కలపడి పాకలోలను వశపరచు కొంటిమి. ఓయి-మారీనులకు మధ్య మార్పులేదు. విల్లీఎను టూరెంచానెను ప్రాంతమున చాంప్లెటు కుత్తరమున ఆంగ్ల పరాసుసేనలు తమ స్థానములను నిలుపుకొనెను. ఈనెల 1,2 తేదీలలో 29 జర్మను విమానములను కేలగుల్ని 24 టిని నష్టపరచితిమి. 180 టన్నుల బొంబులను కదలితిమి. మరీనాలుగు విమానములను మా ఫిరంగులు బాకనము చేసినవి.

పట్టుబడిన సైనికులు.

4 వ తేదీని మార్చులు పేగుగా రిటుల ప్రకటించిరి. యెయిసు కుత్తరమున పరాసువారు శత్రువులను తరిమిరి. ఈ నెల 2 వ తేదీని ప్రృజలెపుకు ఆగ్నేయమున 288 మందిని పట్టుకొంటిమి. టూరెంచానెక కేకఫ్ఫిని 30 మరక్షిరంగులను చాలకందకుల మెర్తూలను పట్టుకొంటిమి. మారిమానములు 18 టన్నుల బొంబులను కదలెను. 3 శత్రువిమానములను ధ్వంసముచేసి 14 కి నష్టము కలిగించితిమి. 3 ఆంగ్లవిమానములు కనబడలేదు. 3 వ తేదీ రాత్రి తెకాటో నెంటుక్వోటను వా తెక్కినెనుల వైది 8 టన్నుల బొంబులను కదలితిమి.

నౌకావిమానములు

లండను, జూను 3:- గురు భానభారములకు మధ్య నౌకావిమానములు బ్రూజెన డాకులమీదను కీల్లెజిలెక్టెంకులమీదను పగలును రాత్రియును దాడినది వెక. చాల టన్నులు బొంబులనుకదలి నష్టము కలిగించెను. భాయాపటములనంద చాల నష్టము కలిగినదని స్పష్టమైనది. 3 శత్రువిమానములు చుండి పోయినవి. 3 నష్టపడిపోయినవి. మారి మాను కనబడలేదు. అంతలో విమానములు లేచి ఒక అంతర్గామిని తలపడి చాల కుందుగనులను గుర్తించెను. ఒక జప్తునుకూడ వానక కనబడి నదిగాని వారు దానిని తలపడ చాలక మానిరి. ఒక నౌకా విమానము కనబడలేదని నౌకాదళమువారు తెలిపిరి.

శత్రువులు ఫిరంగులను గాల్చుట.

లండను, జూను 3:- బ్రిటిషు ప్రకటనము:-నిన్న రాత్రి మెర్సిల్లీకి దక్షిణమున మొక దాడి నొసరించి మేము కొంత మంది కైడిలను పట్టుకొంటిమి. పూర్వపు లెక్కనకు పశ్చిమం వచ్చు క్రొత్త ప్రిదేశమును శత్రువు లెదిరింప మేము వారిని తరిమివేసి కొంతమందిని బట్టుకొంటిమి. ఆల్బెర్ట్ నెల్లీల మధ్య నేటి యుద్ధము శత్రువుల తీవ్రముగ ఫిరంగులను గాల్చిరి.

లండను, జూను 3:- మార్చి, ఓయిలముందుగ జర్మను లొంగించుచున్న పురోగమమును పరాసువారు పట్టుపట్టి విజయవంతముగ నిలువరించిరి.

ఇంగ్లండు

హిందూదేశ సంస్కరణములు.

లండను, జూను 3:- ప్రజలనుండియును మాంపేగు గారిట్లు చెప్పిరి:- యుద్ధమంత్రవర్తమువారు తామును యెప్పు ధర్మగారును గలసి చేసిన తీర్మానముల వాలోచించుచున్నామి. యుద్ధవిషయముల తర్కించుటను పూర్తిగ నివర్తులగుటచే తీర్మాన మింకను చేయబడలేదు.

లండను, జూను 4:- వార్తాసంఘమువారి రిట్లు తెలియ బరచుచున్నారు: పట్టుబడిన ఆంగ్లజైద్య విద్యార్థి యొకడు చెన్నైనుచు జర్మనులు పలికినమాట లబద్ధమనుచు నావికాధికారు లిట్లుచున్నారు:- “జెర్మను ఆస్ట్రీలియా” అనుష్ఠితమగు మీరుగ గాని మరయే బ్రిటిషు అనుప్రతియోధమీనుగ గాని ఆయుధసామగ్రిల నొసపోలేదు.

ఇటలీ

ఇటలీ ప్రకటనము

లండను, జూను 2:- ఇటలీ అధికార ప్రకటన:- మే 25 వ తేదీ నుండియు మారిమానములు 14 శత్రువిమానముల ధ్వంసము చేసినవి. మరియొకదాని తరిమివైచితిమి. బ్రిటిషు విమాన మొకటి మరల లేదు.

రష్యా

సోవియట్టుల విరోధులు.

లండను, జూను 3:- రష్యా వాయువార్త యొకటి ఈక్రిందివిధమున తెలుపుచున్నదని వార్తాసంఘమువారు ప్రకటించుచున్నారు. వెట్రోగ్రాదు, మాస్కో, క్యూబాను, డాను నదీ ప్రదేశములు మొదలగు ప్రదేశములందున్న కార్మికులను సేవకయితులను ఆయుధముల దాల్చు నిర్బంధింపవలసినదని మే 29 వ తేదీని సోవియట్టు కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు తీర్మానించిరి. మాస్కోలో వైనిక కాపనము ప్రకటింపబడినది. విల్లెవోద్యమ ప్రతికూలు రుదతీని బంధింపవలసినదని

యు, పరికలనుసూచ్య కలెచర్లు బూసవలసినదనియు నందు ప్రకటికృత మయ్యెను. మరియు నందు విప్లవ ప్రతికూలౌద్యమ మొకటి బయలుపడలే ననియు, దానిని విదేశపు వెట్టుబడి వి శేషముగ నున్నదనియు, ఈ మహాద్యమము వెట్రోగ్రాదు మాస్కోలందు కనిపెట్టుబడిననియు, అది రష్యాయంతటను వ్యాపించి యున్నదని కనిపెట్టుబడినటుల ప్రకటించబడినది. రెయిల్వేజంక్షనులను రోడ్లను పట్టుకొని అల్లరిచేసిన సోవియట్ల వాక్కు దళము తిరుగబడుట కీ కుట్రయే కారణము. పురము లనుండి నన్ను ఏజెంట్లు పిండిని ప్రోగుచేయ ప్రయత్నించుచుండ భూస్వాములు భాగ్యవంతులగు రయితులనందఱిని వారికి ప్రతికారముగ గూడ జేయుచున్నారు. క్యూబాను డాను ప్రాంతములందు పిండికొట్టులకు విప్లవ ప్రతికూలవలన చూచి తటస్థించుచున్నది. వా రొక బ్యాంకును తెట్టి విదేశీయుల మధ్యగ రైత్యము నొంద ప్రయత్నించుచు న్నారు. పారిశ్రామిక రాష్ట్రములందును, కాయధాన్యముల పండించు రాష్ట్రములందును గల పేదవాడ్ర సహాయము నొందిన నీకుట్రను ధ్వంసముచేయవచ్చునని సోవియట్టు సభ వారు విశ్వసించుచున్నారు.

వృత్తాంతములు

వరదలు:- బర్మాలో వరదల వలన కలిగినంగండ్లు పూడ్చబడినవి. రైలుబండ్లు సరిగ నడుచుచున్నవి.

సెంట్రలు పబ్లిసిటీ బోర్డు సర్ విలియము విస్సెంటు గారి యాజమాన్యమున జూను 3-వ తేదీని సమావేశమయ్యెను. అధ్యక్షులు సంగ్రహముగ సభా కార్యముల వివరించిరి. ఫుడ్ సప్లయ ట్రాన్సుఫోర్టు బోర్డు గూడ నేటియందును సమావేశ మయ్యెను.

ఒక పాంకకుని పట్టుకొనుట:- 1904లో బర్మాలో మొక డు తన భార్య కరియొకనితో నెక్కుడు చనువుగ నున్నదని అనుమానపడి వానిని చంపి పారిపోయెను. వానికి వాత్యలో సహకారులైన మరొందరిని పోలీసువారు పట్టుకొనిరిగానిపాం కకుడు దొరకలేదు. జర్కరాంబరు అనువాని నిపుడు రంగూ నులో మొక సి. ఐ. డి. ఇన్ స్పెక్టరు పట్టుకొనెను.

హిందూదేశ యుద్ధబుణమునకు తగిన సహాయ మొన రించు నిమిత్తము నిన్న రాత్రి కరాచీలో పెద్ద బహిరంగ సభ చేయబడినది. సింధుదేశపు కమిషనరు హెచ్. ఎన్. లాల్ ను సీ. ఎన్. వి. గారు సభాధిపత్యమును వహించి క్రిందటికర్తా యము హిందూదేశము తల 1కి రూ 2 ల చొప్పున ధనము నీ యగా సింధుదేశము తలకి రూ 5 ల చొప్పున నీయగలుగుట సంకోహపహనునిరి. యుద్ధబుణమున కప్పుడే కరాచీలో 20 లక్ష లొంగబడినవి. తగినంత ధనమును వసూలుచేయుట కనేక సంఘములు స్థాపింపబడినవి.

యుద్ధపత్రముల విక్రయము:- ఈనెల 4-వ తేదీకి బ్యాంకులలో విక్రయింపబడిన యుద్ధపత్రముల వివరము.

బంగారము	ర 8,67,08,500
బొంబాయి	1,82,15,500
చెన్నై	86,25,500
మంబాయి	84,85,000
బర్మా	28,82,500
సంయుక్త రాష్ట్రములు	20,80,000
మధ్యరాష్ట్రములు	9,66,700
రీహారు ఒరిస్సా	7,11,80

యుద్ధ బుణము:- బొంబాయి నగరమున ప్రథమ యుద్ధబుణ దినమున యుద్ధపత్రములు విశేషముగ గోరబడి నవి. మొన్నటిదినము బొంబాయి బ్యాంకు నకు తీరిక లేకుండ పనియుండెను. జనరలు పోస్టాఫీసు సేవింగ్సు బ్యాంకు వారికిని అట్లానే తీరిక లేకుండెను. బొంబాయిలో కొనువారికి పెద్దది 14 వ తేదీనరకును వృద్ధి ఇచ్చివేయబడినది. నిన్నటి దినము బ్యాంకులలో బొంబాయిలో కొన్న వ్యక్తి మొత్తములలో పెద్దది 15 లక్షల రూపాయలు విలువగలిగి యున్నది. మెర్తూజి అందునన్న కంపెనీవారు పదిలక్షల బొంబాయి కొనిరి పోస్టాఫీసువద్దను చాలనిశేషముగ పనిచరిగినది. నిజముగ కట్టిపని 4 వ తేదీ మొదలగు వారందఱుగను. బొంబాయి సెంట్రలు బ్యాంకున కెన్నియో దరఖాస్తులు వచ్చినవి తెలియుచున్నది. 3 వ తేదీనాటి రాత్రి యేడు గంటలకు బొంబాయి రాజధానియంతటను వసూలైన మొత్తము రూ 158 లక్షలకు పెరిగియున్నది.

III

SIMLA, June 4.

The Bombay monsoon has given little rain outside the Gangetic plain. Rain has been nearly general in Assam, Bengal, east United Provinces, east Punjab and Malabar and local in Lower Burma, and Bihar and Orissa. A few falls also occurred in Upper Burma and West United Provinces. Chief amounts are:—Dibrugarh and Tezpur 2 inches, Cherrapunji 9, Shillong, Dhubri and Cox's Bazar 4, Chittagong 5, Dinajpur 2, Burdwan, Jalpaiguri and Ranchi 1, Chabassa and Baruilly 1, Delhi, Amballa and Ludhiana $\frac{1}{2}$, and Cochin.

FORECAST:—No large change.

The Great War.

(c)
(Reuter's Agency)

Western Front

Enemy Stopped in Many Places.

LONDON, June 4.
(2 A. M.)—Last night's French communique said:—The battle was resumed with great intensity during last night and to-day. The Germans with fresh forces attacked between Oise and Ourcq with redoubled violence. North of Aisne the attacks were directed against Mont-de-Choisy which for the fifth time we recaptured. All other enemy attempts between the Oise and the Aisne especially north of Moulin-Sous-Touvent and Vingre were in vain.

Between the Aisne and the Ourcq the Germans attempted by desperate efforts to penetrate the forest of Villers-Cotteret from North and East. Our troops heroically withstood the shock of the enemy's forces on this front and broke their advance inflicting bloody losses. West of Soissons, east of Pernant and also further south on the general line of Saconin-Missy-Aux-Bois-Vaucatille, the eastern edge of Leiz forest and Troesnea the enemy was checked. We recaptured Favrolles by a vigorous counter-attack.

There was no change between the Ourcq and the Marne. In the region south of Ville-en-Tardenois the French and the British maintained all gains north of Champlat.

During the 1st and 2nd of June 29 German aeroplanes were shot down and 24 driven down out of control. 130 tons of explosives were dropped on enemy depots, convoys and troops. Our anti-aircraft guns destroyed another four enemy aeroplanes.

Prisoners and Guns Captured by British.

LONDON, June 4.
(10 20 P. M.)—To-night's Communique from Marshal Haig says:—The French repulsed raids northward of Reims. The total prisoners taken in the successful operation on 2nd June southeastward of Struseles were 288. We also captured an anti-tank gun thirty machine-guns and several trench mortars. Our aeroplanes dropped eighteen tons of bombs and heavily machinegunned great variety of targets. We destroyed eight machines in air fighting and drove down fourteen out of control. Three British machines are missing. We dropped eight tons of bombs last night on Lecateau, St. Quentin, and Valenciennes rail stations. All night flying machines returned.

Bruges Docks and Zeebrugge Attacked By Naval Craft.

LONDON, June 4.
The Admiralty states that between Thursday and Sunday naval aircraft carried out night and day raids on Bruges docks, Zeebrugge and Ostend. Several tons of heavy bombs were dropped on objectives with good results. Photographs confirm that great damage was done to large engineering works at Bruges. We brought down three enemy machines in flames and drove down three out of control. Three of ours are missing. Meanwhile aircraft sighted and attacked submarine and located several enemy mines during patrols in North sea. They also sighted a Zeppelin but a seaplane was unable to overtake and engage it effectively. One seaplane is missing.

Hostile Cannonading.

LONDON, June 4—(12-50 P. M.)
The British communique says: We took a few prisoners in a successful raid last night westward of Merville. We repulsed an attack on a new post westward of Vieux Berquin taking prisoners. There was considerable hostile cannonading this morning between Albert and Serre.

The French Successfully Resisting Advance.

LONDON, June 4.
The French continue obstinately and successfully to resist the German advance on the Marne and the Ourcq.

Satisfactory News to the Allies.

Enemy Definitely Checked.

Fight for Paris.

LONDON, June 4.
Yesterday's news was most satisfactory since May 27th reports have been growing brighter during the past two days but yesterday's news was the first indication that enemy was being definitely checked. The entry of General Foch's reserves is undoubtedly taking effect. Recapture of Mont de Choisy is most important for it is one of the main bastions defending the road to Paris by way of Compiègne while the repulse of the enemy attempts to enter the forest in front of Villers Cotteret is no less significant for it is now evident that the enemy's plan is to capture the forest, clad heights at Villers Cotteret and Compiègne and then enclose Paris inside an enormous salient by way of the valleys of Oise Ourcq and Marne. It is in the pursuit of this object that enemy is now trying desperately to free his left wing on the Marne. His front here is very narrowly fifteen miles namely between Chatiau-Thierry and Laferte-Milon and as it is impossible to manoeuvre an immense army for assault on such a front without exposing it to enormous risk, the Crown Prince is now striving to widen his front ineffectually as it appears. If the Germans are now brought to a standstill as allied opinion is confident they will be, there is likely to be a prolonged contact east of Paris in the further pursuit of the aim to destroy the French armies and bring batteries to bear on the city.

The threat to Paris has intensified the patriotism of the citizens. Socialists who have hitherto been at logger heads with Government have announced their intention to do everything to support it.

Italian Front

The Italian Communique.

LONDON, June 4.
The British communique says:—Since May 25th our aeroplanes have destroyed fourteen enemy machines and driven down another out of control. One British machine did not return.

Great Britain

Lord French on Recruitment.

Proclamation to the People.

Promises of Giving Land Held Forth.

LONDON, June 4.
Lord French has issued the following proclamation:—In pursuance of promise we now make an offer which if successful will ensure that Ireland shall play her part fully and freely in the world's struggle for liberty. The offer we make is that Ireland should voluntarily furnish the number of men required to establish an equitable ratio when compared with all the other parts of the Empire. In order to establish that ratio, Ireland can fairly be asked to raise fifty thousand recruits before October 1st to replenish the Irish divisions in the field and after that date raise from two to three thousand men a month in order to maintain these divisions. That is what we ask Ireland to do. We wish to make it quite clear to everyone that there is no intention to disturb farming interests or food production nor anything which would hamper or curtail the essential industry of the country. It is not expected that many of the rural population will be available for military purposes. Government look almost entirely to a large number of young men in towns which is far greater than is required to carry on the ordinary retail trade to furnish the necessary contingent as done in England, Scotland and Wales. We propose first to call on younger men and those who can best be spared to come forward and fight for their Motherland. The age limit of the present appeal therefore is fixed at from 18 to 27 this is not intended to preclude older men from coming forward who may be specially fitted for military service or be animated with a desire to serve their country in the field. We recognise that men who come forward to fight for the Motherland are entitled to share in all that the Motherland can offer, steps are therefore being taken to ensure as far as possible that land shall be available for men who fought for their country and the necessary legislative measure is now under consideration. Recruiting will be in civilian hands and steps will be taken to secure that fair play shall be meted out to all.

The Indian Reforms.

War Cabinet Considering Proposals.

LONDON, June 4.
In the House of Commons Mr. Montagu stated that the War Cabinet was considering his and Lord Chelmsford's proposals but war pre-occupations had postponed the decision.

No Munitions Sent by Hospitalships.

LONDON, June 4.
The Press Bureau states that contrary to a statement attributed by German wireless to a captured English medical student the Admiralty says: No munitions have ever been carried on "Western Australia" or any other British hospitalships.

Russia

ANTI-SOVIET PLOT.

Soviet's Vigorous Measures.

Martial Law Declared in Moscow.

LONDON, June 4.
The Press Bureau issues a Russian wireless saying that the Executive of the Soviets decided on May 29th compulsorily to call to arms the workmen and poorer peasants in Petrograd, Moscow, Kuban, and the Don regions, and declared martial law in Moscow. It ordered wholesale arrests of counter-revolutionaries and vigorous measures against the Press. The message says a great counter-revolutionary plot, supported by foreign capital, has been discovered in Moscow and Petrograd with ramifications throughout Russia. The plot was responsible for the mutiny of the Czechoslovak corps which captured railway junctions and lines. Large owners in other regions are mobilising the richer peasants to resist the commandeering of flour by agents from the cities. Depots of flour in Kuban and the Don regions are menaced by a counter-revolutionary bank which hopes to provoke foreign intervention. The Soviet is confident that the calling up of starving people in the industrial and corn-growing provinces will frustrate the plot.

Indian Telegrams.

Bombay

The War Loan.

Opening Day in Bombay.

BOMBAY, June 4.
The opening day of war loan evidenced steady demand from the Bombay public of the new war bonds. The Bank of Bombay yesterday had a fairly busy time. So also was the Savings Bank Department of the General Post Office. At the former were noticed men representing all professions although it was a holiday, tendering cheques and cash and receiving bonds in return. The purchasers were paid interest in advance up to the 14th September. The largest individual application at the bank yesterday was for Rs. 15 lakhs. Messrs. Merwarji and Sons, stock, bullion and finance brokers, on behalf of their constituents contracted yesterday to purchase war bonds worth Rs. 10 lakhs. Good business was also done at the Post Office, but the real beginning will be made to day when a heavy demand from local banks on behalf of their constituents is expected. It appears that a large number of applications have been received by the Central Bank, Bombay, from its constituents as well as the general public of limited means for their attractive scheme of buying war loans on a 5% instalment system. Up to 7 P. M. last night the total subscription in the Bombay Presidency proper amounted to over one crore and fifty eight lakhs.

Sind War Loan Meeting.

KARACHI, June 4.
A large and influential public meeting was held last night to inaugurate Sind's efforts in the Indian War Loan. The Commissioner in Sind, the Hon'ble Mr. H. S. Lawrence, C. S. I., who presided referring to the previous loan said that Sind in proportion to the population should have subscribed fifty lakhs out of the total of 50 crores subscribed. Sind actually subscribed 167 lakhs which was close on Rs. 5 per head while the whole of India subscribed less than Rs. 2 per head. He announced that the loan was being started in Karachi by a contribution of 20 lakhs from the Port Trust and that private citizens who wished to be anonymous had already paid in two lakhs. Large committees, including a general committee, fourteen commercial committees and a small propaganda committee were appointed to explain the financial advantages of the loan to all classes of the population and to enlist Karachi's whole-hearted support for the loan.

Simla

The Second War Loan.

SIMLA, June 4.
Applications for the second Indian War Loan received on the 3rd June 1918 amounted to Rs. 5,96,85,000. The distribution among the different provinces is as follows:—

Madras	Rs. 86,23,000
Bombay	1,58,10,000
Bengal	2,54,10,000
United Provinces	20,80,000
Punjab	34,85,000
Burma	26,32,000
Bihar and Orissa	7,05,000
Central Provinces	9,40,000
and Assam and Minor Administrations Nil.	

The Sale of War Bonds.

CALCUTTA, June 4.
The sales of war bonds at Banks and Government offices up to the 4th June amounted to Rs. 7,34,23,300 and are distributed as follows:—

Bengal	Rs. 3,67,08,500
Bombay	1,82,15,500
Madras	86,23,500
Punjab	34,85,000
Burma	26,32,500
United Provinces	20,80,000
Central Provinces	9,66,700
Bihar and Orissa	7,11,600

The Publicity Board.

Inaugural Meeting.

SIMLA, June 4.
The inaugural meeting of Central Publicity board was held to-day. Sir William Vincent, President, explained briefly the object of the meeting, after which the Board considered in detail a number of important suggestions for the propaganda work both in urban and rural areas. These will include official news, lantern slides, cinematographs, posters, advertisements, agents, lecturers and press activities. The relation between provincial and central boards was considered and settled. The ways and means for the propaganda work also engaged the attention of the meeting. A meeting of food supply and transport board was also held this morning.

Burma

Rangoon Rickshaw Coolies' Riots.

A Ringleader and Others Arrested.

RANGOON, June 4.
Rangoon was in a state of ferment to-day owing to a rickshaw coolies' riots. The cause of it was the new rickshaw rules sanctioned two months ago. These it was said, caused hardship on the men and in response to the appeals of their advocate they were given two months to organise a proper service of men and to take out licences. They were warned that the new rules would be strictly enforced on the 1st June. No licences were applied for up to that date, but to-day they swarmed in several thousands at the hackney carriage depot though they had been warned that not more than 100 licences will be issued daily. The 100 having been so issued to-day, the remainder were told to go away. They did and returned soon after armed with sticks, stones and bottles. Someone shouted "Maro" and pandemonium broke loose. The men started hurling stones and bottles through the air and pulled down the fences of the depot, on which they made a general assault. Tiles were torn off the roof and some gherriewalas were roughly handed. The Inspector and Deputy Inspector in charge of the depot took refuge in the office and Dr. Blaka, Municipal Veterinary officer, who lives near, had to beat a hasty retreat. Constables near could make no headway and all save one had to seek safety in houses near by. One constable was sent to the hospital being injured. A posse of mounted police galloped up and charged the crowd who broke and fled and other assistance was soon at hand. The police have arrested an aged ringleader and twelve others and fanning a recurrence of riots a strong guard was posted at the hackney carriage depot to-day.

Alleged Murderer Arrested.

RANGOON, June 4.
A Sikh Inspector of the Rangoon C. I. D. arrested on Saturday a man said to be Jarkaram Bur alleged to be wanted since 1904 in connection with a murder in Ghazipur. The Inspector had to threaten to shoot him before he surrendered. He is alleged to have been concerned in the murder of a man with whom his wife was stated to have been unduly familiar. Two others with him were arrested in 1904, but Jarkaram escaped.

Breaches caused by the floods on the Proma Rangoon line have now all been repaired and through running resumed.

ప్రజాభిప్రాయములు

I

నాటికరువులు.

అయ్యో 1918 సం మే 30 వ తేదీన తమ ప్రతికలా కిర్తనాడి నివాసులు నాటికరువుల సందర్శనమున చేసిన ప్రచురణమును చూచితిని. తన వారణాధ్యయన కావలసిన మందును ఉపయోగించువిధమును ఉచితముగా ప్రపంపిండును.

బందరు బాను 2 గుడిపాటి చంద్రమౌళిశ్వరరావు.

II

ప్రబోధము.

అయ్యో, జేశమునందు కొందరు మండగిడులు బయలు వెడలి గ్రామములపైబడి దోచుకొనుచున్నారు. ప్రజలు తమ తమ భవధాన్యములపై యాశపడి ప్రాణము లరచేతను బెట్టుకొని యల్లాడుచున్నారు. ఏ గ్రామమున వినుద మన్ని ను యిదిగో దోపిడిగాండ్రు వచ్చుచున్నారు. అదిగో వచ్చుచు న్నారనియే చెప్పుకొనుచుండిరి. వారి యచమానముతోడు ఆ యల్లరిపోతులు కొన్ని కొన్ని గ్రామములకు రానుబారుల నంపుటయు దోచుకొనుటయు తటస్థించు చున్నది. ఏవ్యక్తి నుండి వినుదమన్నను, ఆత్మరక్షణ కొక్కయాయుధమైన నుండిన బాగుండునని తలంచుచుండిరి. నేటివరకును యేధ యములేక, ప్రభుత్వమువారి నన్నివ ఆయుధశాసనమును గమనించక నిర్విచారముగ గుండెలపై చెయ్యివైచుకొని నిద్రించుచుండిన జేశయు లిప్పుడు ఆయుధములకై వెడలికొనిన ఎట్లు దొరకగలవు. కాద్యమునెట్టివైకీ వచ్చినప్పుడు తడవులాడుట కన్న వేరు అవివేకముగలదా! కనుకనే మనజాతీయ వాయువులు ఒక్కొక్క విషయమునుగురించి ముందుగానే ఆందోళన చేయుట కొన్ని సంవత్సరములనుండి ఆయుధ శాసనమును రద్దుపర్చుటయొనని ప్రభుత్వమువారిని కోరుచుండిరి. దానిని రద్దు పర్చుటకు వారంగీకరింపలేదు. నేటికైనను ప్రాందన జేశయులకు ఆయుధము లేనికొరత యుద్ధారంభము నుండియును, మిక్కిలిక యిప్పుడును, అధికారవర్గము వారికి తెలియకపోదు. ఆయుధశాసనముచే భారతీయులను భీరులుగ మెల్లించి చెప్పటయందు యిసుమంతయు దోషములేదు నీర్లున్నప్పుడే యాతి నేర్చుకొనుట కనుగును. నీళ్లేలేనివిడ ఈ తెట్లలడగలదు. అట్లే ఆయుధ మున్నప్పుడుగాని దైర్య కొర్యములంటురించివివహసత్కార్యమునైనను వెదుక్కొనుట ఆయుధమే లేనివిడల దైర్యకొర్యము తెట్లంతురింపగలవు! ఏకార్యము నెదుర్కొనగలరు. ఆయుధ శాసన మెట్లున్నను ప్రస్తుతి చేక రక్షణమును విచారించవలయును గదా! దానికి రక్షణ మార్గ మొక్కటియే కనుపించుచున్నది. ప్రతిపట్టణమును, పల్లెలందును యువకులైన జేశయులను పురరక్షక ప్రైయ్యుగా నియమించవలయును. అట్టివారి వశమున ప్రభుత్వమువారు కొన్ని ఆయుధముల నుంచవలయును. అప్పుడు గాని ప్రజా తేజమునకు ముగ్ధుడవు. పురరక్షణ కేంద్రము యువకులు అభివృద్ధిముతో పాటుబడవలయును. ప్రభుత్వమువారు వెంటనే తమ రక్షణోపాయము నేర్పరచుచు నిరాహారై కృతించు పాటకజనుల సౌకర్యాధ్యమై ఆచార సభాగముల వెలలకు తగ్గించి, ఒక నియామకము కూడా నేర్పర్చు గోరుచున్నాను.

వల్లూరుపాలెం, వీ. బి. చౌదరి. కృష్ణాజిల్లా 24-5-18

గోదావరి జిల్లా అమలాపురము నుండి మా స్వకీయ విలేఖకు డిల్లు వ్రాయుచున్నాడు:—ఈ నడుమ రాజవోలు తాలూకా ఆంగ్ల గ్రామమున ఘోరమయిన బందిపోటు జరిగినది. జేశిధమడు నలువదినిండి దొంగ లాయుధపాణులై యొక బాగ్యంతుడైన బ్రాహ్మణ కృష్ణానునియంట కన్నము త్రవ్వి ప్రవేశించిరి. అలకుడు విని తేచిన గ్రామస్థులకును దొంగలకును విశేష పోరాటమయ్యెను గాని గ్రామస్థులు బెబ్బలు తిని పారిపోవుటచే రమారమి రు 1200 లు విలవగల బంగారపు వస్తువులతో దొంగలు వెడలుట కవకాశమిచ్చెను. మా పోలీసు యిన్స్పెక్టరు జనార్దనరావు గారు వెంటనే దరియాపు ప్రాంతంబించి మాయజేమములతో సంచరించియు తన సహజ నేర్పరితనము చేతను రు 500 లు విలవగల ఆస్తియు 25 దొంగలను పట్టుకొన్నారు. తక్కిన యాస్తియు దొరకగలదని యాశించుచున్నారు. జనార్దనరావు గారు మా సర్కిలుకు వచ్చిని మొదలు వారు చేయుచున్న మహాపకారముకు ప్రజలు వారి కెంతయు కృతజ్ఞులు.

గంజాంనుండల గ్రంథాలయ ప్రథమ సభ.

తెక్కలియందు సమావేశము.

ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షుని స్వాగతోపన్యాసము.

తెక్కలియందు నేడు (జూను 5) సమావేశమైన ప్రథమ గ్రంథాలయ సభాహ్వానసంఘాధ్యక్షులగు డాటకూరి వేంకట గోపాలరావు గారి యుపన్యాసమునుండి క్రిందివిషయము ప్రకటితము.

ప్రాథమిక విద్య నేర్చుకొని జ్ఞానమును సంపాదించు కొనుటకు బోధకులును గ్రంథంబులును ఆసక్తిగల విద్యులును ఉండవలెను. బోధకగురువులందఱును బహుగ్రంథపఠనము వలనగాక ప్రపంచవిజ్ఞానము చక్కగనలవడదు. ఈగ్రంథములు ద్రవ్యసాధ్యంబులు, భవహీనులకు దుస్సాధ్యంబులుకావున నెచ్చు చేసి గైకువారు మహారాజావారివంటి మండలాధీశులుగాని పరోపకారదురంధరులగు కొందరు మహానీయు లొక సంఘముగాకేరీగాని గ్రంథాలయములు స్థాపించి అందుపుస్తక భాండాగారములను నెలకొలిపిన ద్రవ్యవిహీనులగు విద్యార్థులకు సుసాధ్యంబులై జ్ఞానప్రదాయకంబులగును. ఈగ్రంథాలయప్రతిష్ఠాపనకు మార్గదర్శి వైకుంఠమహారాజగారు సం॥1910 మలో వారిరాజధానిలో కేంద్రగ్రంథాలయమును ప్రప్రథమమున స్థాపించిరి. నాటినుండి యీగ్రంథాలయోద్యమము ప్రబలిపొందూడేశచంతట వ్యాపించి ప్రతిజిల్లాలోను, ప్రతితాలూకాలోను ప్రతిముఖ్యపట్టణములోను తుదకు గ్రామములోను గ్రంథాలయములు పొడనూపినవి. ఇదిజేశపురోభివృద్ధికి భావినూచకములు.

ఈ విషయమై నాడుదోచినముఖ్యాంశములు కొన్ని మనవి చేయవలసియున్నవి. కొన్నిస్థలముల యందు గ్రంథాలయములు నామమాత్రావశేషములయై యున్నవి. పుస్తకములు మెండుగనుండును. చందాలు కొంగు నిచ్చుచుందురు. విరాళంబుల ధారాళంబుగ నొసంగుచుందురు. ఇన్నియునున్నవిగాని గ్రంథపఠనము మాత్రమునున్ను. వారమున కొకసారియైన పదుగురు గ్రంథాలయ దర్శనమయినజేయరు. దీనికి ముఖ్యకారణము గ్రంథాలయాధిపతి తాను స్వతః విద్యావంతుడను జ్ఞాన బోధకుడు కాకుంటుయే. అతనియందు జనాకర్షనసామర్థ్యముండవలెను. తరుచుగ సుపన్యాసము లిచ్చు క్షిగలవాడయి యుండవలెను. పాఠకులసందేహములను నివృత్తిచేయువాడు కావలెను. బహుగ్రంథపాఠిని, ప్రసిద్ధిగాంచిన వాడు కావలెను. విద్యయొక్క పాలిమేరయే తెలియనివారినిబూడ గ్రంథాలయాధిపతులు తమకదర్శన రక్షించి హరికథాకాలక్షేపముల వలనను పురాణశ్రవణమువలనను మాజిక్కులాంటివృత్తులగు వివిధచిత్ర యంత్రప్రదర్శనములవలనను ప్రాపంచికవిజ్ఞానాభివృద్ధిగలవారిగ చేయవలెను. ఆయాజాతులవారి వృత్తులభివృద్ధి కైదుమార్గములు బోధించు పుస్తకసామగ్రి గ్రంథాలయముల యందుండవలెను. వానిలోనివిషయములను బాలకు మొదలు వృద్ధులవఱకును సులభముగ బోధించుదురావలెను. ఇట్టిరహిణిగినవో గ్రంథాలయములు సర్వజనసమావరణీయంబులై దినదిన ప్రవర్ధమానంబులయి నిరాజిల్లుదును.

ఈగ్రంథాలయోద్యమము పూర్వమెప్పుడునులేదనియు శేటలము నవీనమనియు నాతాత్పర్యము కానేకాదు. పూర్వము మద్రాసుప్రెసిడెన్సీ లోక పోబట్టి తాళిదత్త సుపుటంబులగు గ్రంథములు పండితుల యిండ్లలో మెండుగానుండె. ఇవిగృహస్థగ్రంథాలయములు. ఇక రాజభవనములలోను, మఠములలోనూ, దేవాలయములలోను, పుస్తకభాండాగారములు ప్రత్యేకముగా ననేక ప్రదేశంబుల నుండినట్లు చరిత్రవలన స్పష్టమగుచున్నది. ఇవి సాంస్కృతిక గ్రంథాలయములు. తెనుగు గ్రంథములనుపగుటకు ప్రారంభము 1835 సంవత్సరము నాటనుండి క్రొత్తగ్రంథముల నేకములు బయలుదేరినవి. అప్పుగ్రంథములు హెచ్చయిరికొలది నవీనగ్రంథాలయములు లేచినవి. ఇప్పటికి మన యాంధ్రదేశములో 400 కు పయిగా లెక్కకు వచ్చినవి. మన హిందూదేశపు జనసంఖ్యను బట్టిమాడ నీసంఖ్య మిక్కిలి తక్కువయని చెప్పవచ్చును.

గ్రంథాలయములనుండి పుస్తకములను తీసికొనిపోయి చదువువారికి ప్రతిసంవత్సర మొకసోటిపరీక్ష నేర్పరిచి ఆంగు సుత్తీయులగువారికి అధిక నామధ్యాయసారంబుగ నొకటి రెండు బహుమానంబులు పుస్తకరూపంబుగ నొసంగుచుండిన గ్రంథాలయములక నేకులువచ్చి సత్కృతితోల కెందుమరిని నానుభిప్రాయము. తెక్కలిలోని గ్రంథాలయము శ్రీయుత టంకాల సాంబమూర్తిగారు వైశ్యభూమణియొక్క సుప్రయత్నముల వలన 1917 సంవత్సరములో స్థాపింపబడినది. దీనికి కాలిదాస గ్రంథాలయమని పేరు. అది సాంబమూర్తిగారి భవనమునండే ప్రస్తుతిము నెలకొల్పబడియున్నది. దానికివారును, వారితండ్రి గారిగు సూర్యనారాయణ శ్రీష్టిగారును వాదాపుగ 800 గ్రంథంబులొసంగిరి.

లోక మాన్య

బాలగంగాధర తిలకుగారి

జీవితము - ఉపన్యాసములును (తెలుగు) 0.4.0.

బాలీయగ్రంథప్రచురణ సమాజమువారిచే నైపుస్తకమును అట్టివేయగు స్వరాజ్యము, గాంధీ, లజపతిరాయ జేశదార్శిద్యము మొదలగు బాలీయగ్రంథములు ప్రచురింపబడుచున్నవి. చందాదారులగుటకు వాగ్దానము తప్ప వేరొరుము అక్కరలేదు. ప్రచురింపబడు పాత్రములన్నియు తుచ్చుకొన్నవో పాలుకు కి రూపాయ కంటె హెచ్చుకాదు. జేశభిమానులు త్వరపడి చందాదారులై తోడ్పడవచ్చును. గాడేపల్లి సూర్యనారాయణ శర్మ, (1173) బాలీయగ్రంథప్రచురణ సమాజం, పికాపురం.

NOTICE.

Applications are invited for the office of Public Works Supervisor in the Municipality which is to fall permanently vacant. Salary Rs. 80-4-120. None but Upper Subordinates of the College of Engineering need apply. The appointment will be on probation for one year. Candidates with practical experience and with fair knowledge of Telugu will be preferred. (1202)

Municipal Office, GUNTUR, Dated 1st June, 1918. P. Ethirajulu Naidu, Chairman.

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రికృత నవలలు.

శృశానవాటిక.

కాలిక 1.0-0, రాపరు 0.14-0

మిథునానురాగము.

వెల 0-12-0.

839 మా నేజరు కలాభివర్ధని.

రామవరం, రామచంద్రపురం పోస్టు గోదావరి జిల్లా.

ప్రోరల్ ఆయిల్
పుష్పములతో తయారుచేయబడిన మిగుల శ్రేష్ఠమైన తలనూనె సుమారు 25 సంవత్సరములకు ప్రసిద్ధిచెందియున్నది. ఈ నూనె అధిక నూనాసగలదియు, తలకు చల్లదన మిచ్చును. ప్రేసు మార్కు పుష్పాల్ ఖరీదు బుడ్డి 1-కి ఒక రూపాయ.
కెనారాయిను హేరాయిలు
తలనూనె వెండ్రుకలులేని జాగాలందు కోజు చరుముచుండినయెడల ధాగారముగా నల్లని వెండ్రుకలు మొలచును. ఖరీదు సీసా 1-కి 1 రూపాయ.
క్యూర్ బ్యాలిక్ టూల్ పౌడరు
(908) టిన్ను 1-కి 3 అశ్శాలు.
ఇదియుగాక సకలవిధమైన వ్యాధులకు మందులును, మంచి వాసనలగల ఆత్మకు వస్త్రాలు ఉన్నవి. కేట్లాగునకు వ్రాసి తెప్పించుకోవచ్చును.
Bengal Chemical & Pharmaceutical Works Ltd, 91, Upper Circular Road, CALCUTTA.
Tele Address: - Rasayan.
Local Agents
P. Rangiah Chetty & Sons, Madras.
Indian Industrial Co., "
M. R. Chandra & Co., "
Madras Swadeshi Stores "

చంద్రశేఖర క్యాండిల్ కంపెని,

నెల్లూరు. (1096)

1917-18 సంవత్సరంబున మదరాసులో జరిగిన వస్త్ర ప్రదర్శనమునందు, సర్ ఎన్. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు, సి.వి.ఇ. గారివలనను మోగ్యతాపత్రంబుల బొందియున్న ఈకంపెని వారిచే "స్వతః ప్రీత" తో తయారు చేయబడిన క్రొత్తు వస్త్రము మిక్కిలి శ్రేష్ఠతయంబులై ప్రఖ్యాతిగాంచియున్నది. ఒక్కటొక్కటి 7 మంటలకు తక్కువ లేక మొగగును.
200 వస్త్రుల పైకై 1-కి రు 18-0-0
200 బండివస్త్రుల పైకై 1-కి రు 18-0-0
మాదిరవస్త్రము కోరువాడు (రు 1.4-0) ఒకరూపాయ నాలుగణాలు ముందుగా మణియార్జర వ్యారా పంపవలెను. ఏజెన్సి వలయువారు కంపెనికి వ్రాసి తెలిసికొనవచ్చును. 489

MADRAS:— Printed and Published by K. Nageswara Rao at the "Andhra Patrika" Power Press 6 & 7 Thambu Chetty Street, George Town.